

SÄNKT AKTIEKAPITAL FÖR PRIVATA AKTIEBOLAG

– EN STUDIE OM INTRESSENTERNAS INSTÄLLNINGAR OCH PÅVERKAN PÅ LAGÄNDRINGEN

Examensarbete – Kandidat
Företagsekonomi

Atina Gulam
Mikael Trajanovski

2024: VT2020KF04

HÖGSKOLAN I BORÅS

Svensk titel: Sänkt aktiekapital för privata aktiebolag – en studie om intressenternas inställningar och påverkan på lagändringen

Engelsk titel: Reduction of share capital for private limited companies – A study of stakeholders' attitudes and the impact on legislative change

Utgivningsår: 2024

Författare: Atina Gulam och Mikael Trajanovski

Handledare: Marcus Brogeby

Abstract

A limited companies are one of the most widely used corporate structures and can be either public or private. When establishing a limited company, a certain amount of share capital is required, but the size of this capital varies depending on whether the company is public or private. Since January 1, 2020, a minimum capital of 25,000 SEK is required to start a private limited company, which is a reduction from the previous requirement of 50,000 SEK. This change came into effect after the proposal Ds 2019:6 was approved. The proposed legislation was distributed to specific authorities and organizations for consultation responses, but the public was also allowed to submit comments without being directly solicited. In total, 47 responses were collected from different stakeholders. The discussion in this study highlights that there is a lack of consensus concerning the role and appropriate level of share capital. Therefore, the study aims to analyze the attitudes of various stakeholders, based on the received consultation responses, regarding the legislative amendment that reduced the share capital for private limited companies from 50,000 SEK to 25,000 SEK. The study also investigates whether these attitudes have influenced the government's decision. To achieve this purpose, a qualitative content analysis was conducted, as the study mainly focuses on analyzing the received consultation responses concerning the proposal Ds 2019:6. The study adopts an abductive research approach, as a strictly inductive or deductive method was not deemed appropriate. All 47 consultation responses from the various actors have been included in the analysis and constitute the empirical basis of the study. The actors have been categorized into various stakeholder groups according to a revised stakeholder model in the following groups: government agencies, colleges and universities, trade unions, industry organizations, employer organizations, and non-profit associations. The analysis of the consultation responses shows that the actors often have similar opinions. In conclusion, it is determined that generalizing the overall attitude towards the legislative change is challenging and that the stakeholders did not significantly impact the final decision on the legislative amendment.

Keywords: Stakeholder theory, stakeholder model, share capital, stakeholders, consultation responses, stakeholder's attitude, stakeholder's impact

Sammanfattning

Ett aktiebolag är en av de mest förekommande associationsformerna och kan vara antingen publikt eller privat. Vid etableringen av ett aktiebolag, oberoende av typ, behövs ett visst startkapital, dock storleken på detta kapital varierar beroende på om bolaget är publikt eller privat. Sedan den 1 januari 2020 krävs ett minimikapital på 25 000 kr för att starta ett privat aktiebolag, vilket är en halvering från tidigare krav på 50 000 kr. Denna ändring trädde i kraft efter att förslaget Ds 2019:6 godkänkts. Lagförslaget skickades ut till utvalda myndigheter och organisationer för synpunkter, men även allmänheten kunde lämna kommentarer utan att ha blivit direkt tillfrågade. Totalt mottogs 47 remissvar från olika aktörer. Diskussionen i denna studie pekar på att det råder oenighet om vilken funktion och nivå aktiekapitalet bör ha. Därför syftar studien till att analysera inställningar hos olika intressenter, baserat på de inkomna remissvaren, med avseende på lagändringen som sänkte startkapitalet för privata aktiebolag från 50 000 kr till 25 000 kr. Studien undersöker även om dessa inställningar har påverkat regeringens beslut. För att nå detta syfte har en kvalitativ innehållsanalys genomförts, eftersom denna studie främst fokuserar på att undersöka de inkomna remissvaren beträffande lagförslaget Ds 2019:6. En abduktiv forskningsansats används i denna studie, då en strikt induktiv eller deduktiv metod inte bedömdes som lämplig. Alla 47 remissvar från de olika aktörerna har inkluderats i analysen och utgör studiens empiriska grund. Aktörerna har kategoriserats i 6 intressentgrupper baserat på en anpassad intressentmodell i dessa grupper: statliga myndigheter, högskolor och universitet, fackförbund, branschorganisationer, arbetsgivarorganisationer samt ideella föreningar. Analysen av remissvaren visar att aktörerna ofta har liknande åsikter. Slutligen dras slutsatsen att det är svårt att generalisera den övergripande inställningen till lagförändringen och att intressenterna inte haft en betydande påverkan på det slutliga beslutet om lagändringen.

Nyckelord: Intressentteori, intressentmodellen, aktiekapital, intressenter, remissvar, intressenters attityder, intressenters påverkan

Förkortningslista

ABL	Aktiebolagslag (2005:551)
AK	Aktiekapital
ALMI	Almi företagspartner AB
BNF	Bokföringsnämnden
BRÅ	Brottsförebyggande rådet
Ds	Departementsserie
EBM	Ekobrottsmyndigheten
EU	Europeiska unionen
Kap.	Kapitel
KBR	Kontrollbalansräkning
LO	Landsorganisationen i Sverige
LRF	Lantbrukarnas riksförbund
NJA	Nytt juridiskt arkiv
NNR	Näringslivets regelnämnd
Prop.	Proposition
REKON	Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet
S	Sida
SCB	Statistiska centralbyrån
SOU	Statens offentliga utredningar
St.	Stycke
TCO	Tjänstemännens centralorganisation

Innehållsförteckning§

1	Inledning.....	- 1 -
1.1	Bakgrund.....	- 1 -
1.2	Problemdiskussion	- 2 -
1.3	Forskningsfrågor	- 3 -
1.4	Syfte	- 4 -
1.5	Avgränsningar.....	- 4 -
1.6	Disposition	- 4 -
2	Teoretisk referensram	- 5 -
2.1	Aktiebolag som bolagsform	- 5 -
2.2	Aktiekapital.....	- 5 -
2.3	Borgenärsskyddsregler.....	- 7 -
2.4	Kapitalbrist i aktiebolag	- 7 -
2.5	Tvångslikvidation på grund av kapitalbrist.....	- 8 -
2.6	Kontrollbalansräkning.....	- 8 -
2.7	Handlingsmönstret för bolagets företrädare vid kritisk kapitalbrist.....	- 9 -
2.8	Personligt betalningsansvar.....	- 9 -
2.9	Ansvarsperiodens slut	- 9 -
2.10	Ansvarsgenombrott	- 9 -
2.11	Makt.....	- 10 -
2.12	Intressentteorin.....	- 11 -
2.13	Intressenternas makt.....	- 12 -
2.14	Intressentmodellen	- 13 -
3	Metod	- 14 -
3.1	Forskningsinsats.....	- 14 -
3.2	Undersökningsansats.....	- 14 -
3.3	Datainsamling	- 15 -
3.4	Urval	- 16 -
3.5	Tillvägagångssätt för dataanalys.....	- 16 -
3.6	Studiens trovärdighet	- 17 -
3.7	Etiska övervägande	- 18 -
3.8	Källkritik	- 18 -
4	Empiri.....	- 20 -
4.1	Anpassad intressentmodell.....	- 20 -
4.1.1	Statliga Myndigheter	- 20 -
4.1.2	Högskolor & Universitet	- 21 -
4.1.3	Fackförbund.....	- 21 -
4.1.4	Branschorganisationer	- 21 -
4.1.5	Arbetsgivarorganisationer.....	- 21 -
4.1.6	Ideella föreningar.....	- 21 -
4.2	Gruppering av remissvaren baserat på den anpassade intressentmodellen	- 21 -
4.3	Sammanställning av studiens empiri.....	- 22 -
4.3.1	Statliga Myndigheter	- 22 -
4.3.2	Högskolor & Universitet	- 25 -
4.3.3	Fackförbund.....	- 26 -
4.3.4	Branschorganisationer	- 27 -
4.3.5	Arbetsgivarorganisationer.....	- 29 -
4.3.6	Ideella föreningar.....	- 31 -
5	Analys	- 33 -
5.1	Intressenternas inställningar till förslaget	- 33 -
5.1.1	Statliga myndigheter.....	- 33 -
5.1.2	Högskolor & Universitet	- 34 -

5.1.3	Fackförbund.....	- 35 -
5.1.4	Branschorganisationer	- 36 -
5.1.5	Arbetsgivarorganisationer.....	- 38 -
5.1.6	Ideella föreningar.....	- 39 -
5.2	Tendenser i intressenternas inställningar	- 40 -
6	Diskussion och slutsats	- 41 -
6.1	Sammanfattande diskussion	- 41 -
6.2	Studiens bidrag.....	- 43 -
6.3	Förslag på fortsatt forskning	- 43 -
	Litteraturlista.....	- 44 -
	Bilagor	- 48 -
	Bilaga 1: Lista över remissinstanser inklusive deras remissvar	- 48 -
	Bilaga 2: Gruppering av insatser i olika intressentgrupper	- 50 -

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Aktiebolag är en av de vanligaste associationsformerna i Sverige och spelar en central roll inom näringslivet (Tillväxtanalys, 2020). Denna bolagsform, som innebär att aktieägarna inte har något personligt ansvar för bolagets förpliktelser utöver deras insatskapital, har bidragit till att många företag kunnat etablera sig och växa utan att ägarna riskerar sin personliga ekonomi (Lindskog, 2015). Aktiebolagsformen delas in i publika och privata aktiebolag, där publika aktiebolag kan erbjuda sina aktier till allmänheten medan privata aktiebolag har vissa restriktioner i ägarstrukturen och kapitalansvaret (ABL 2005:551, 1 kap. 7 §). För att starta ett aktiebolag i Sverige krävs ett visst aktiekapital som ska skydda borgenärerna, ge finansiell stabilitet och begränsa risken för att aktiebolag etableras utan ekonomisk grund (Lunden & Bokelund Svensson, 2020).

Historiskt sett har aktiekapitalkravet för privata aktiebolag i Sverige varit relativt högt. Före 2010 var kravet på aktiekapital 100 000 kr, vilket sänktes till 50 000 kr för att underlätta företagsetableringar och öka den ekonomiska aktiviteten (Regeringen, 2019). Denna förändring var ett steg mot att modernisera lagstiftningen och anpassa den efter rådande behov i näringslivet. Den 1 januari 2020 trädde en ny lag i kraft, som ytterligare sänkte kravet på aktiekapital för privata aktiebolag till 25 000 kr, baserat på förslaget Ds 2019:6. Regeringen sänkte aktiekapitalkravet med motiveringen att en lägre nivå skulle främja nyföretagande och skapa nya arbetstillfällen, särskilt inom branscher där kapitalbehovet är lägre (Justitiedepartementet, 2019). Lagändringen följer en trend där flera europeiska länder har valt att antingen sänka eller helt avskaffa aktiekapitalkravet för privata aktiebolag för att förbättra förutsättningarna för entreprenörskap och ekonomisk tillväxt (Ds 2019:6, s. 13). Regeringens intention var att underlätta för fler företag att etableras och verka inom marknaden, men den aktualiserar även frågan om aktiekapitalets roll som borgenärsskydd och om sänkningen kan få negativa konsekvenser för företagets stabilitet (Prop. 2019/20:21).

Diskussionen kring aktiekapitalets syfte och lämpliga nivå är omfattande och delas av forskare och intressenter i olika läger. Ewang (2007) och Milne (2001) har kritiserat aktiekapitalet och argumenterat för att minimikravet kan vara en barriär för småföretagande utan att erbjuda ett betydande skydd för borgenärer (Milne 2001, ss. 315 – 318; Ewang 2007 ss. 10 – 29). De menar att kapitalkravet skapar en illusion av ekonomisk säkerhet men sällan är tillräckligt för att skydda borgenärerna om företaget hamnar i betalningssvårigheter. Vidare föreslår dessa forskare att mer effektiva skyddsmetoder, såsom skärpta regler kring kontrollbalansräkning, skulle vara mer ändamålsenliga för att skydda borgenärerna. Lindskog (2015) och Verheul & Thurik (2001) påpekar även att ett alltför lågt aktiekapital kan leda till kapitalbrist, vilket snabbt kan försätta bolaget i en kontrollbalanssituation och tvinga fram likvidation, något som särskilt drabbar småföretag med begränsade ekonomiska resurser (Verheul & Thurik 2001, s.330).

Å andra sidan har Easterbrook & Fischel (1985, s.115) poängterat att en sänkning av kapitalkravet kan få oönskade effekter då aktiekapitalkravet anses som ett inträdeshinder och motverkar missbruket av associationsformen. Forskarna menar att ett lägre aktiekapital öppnar för en ökning av oseriösa aktörer och företag som saknar långsiktig hållbarhet. Siems (2011) lyfter fram att aktiekapitalet har en symbolisk funktion som visar företagets seriositet och förmåga att hantera ekonomiska åtaganden. En för låg nivå på aktiekapital kan också leda till en ökad konkursfrekvens, vilket riskerar att skada intressenternas förtroende för aktiebolagsformen och skapa osäkerhet i marknaden.

Företag är sammanlänkade med olika intressenter som påverkas av företagets aktiviteter och samtidigt kan utöva inflytande över företaget (Freeman, 2010, s.25). Dessa intressenter omfat-

tar ofta viktiga grupper som aktieägare, kunder, leverantörer, statliga institutioner, massmedia, frivilligorganisationer och de anställda (Donaldson & Preston, 1995, s.69). För att företaget ska fungera effektivt och behålla ett gott rykte, behöver det uppmärksamma och bemöta intressenternas krav och förväntningar, eftersom olika intressenter besitter specifika maktresurser som kan påverka företagets utveckling och beslut (Mitchell, Agle & Wood, 1997, s. 873). Anställda kan exempelvis påverka företaget genom att sluta eller vidta åtgärder som strejk om deras förväntningar inte möts, medan kunder kan välja att sluta köpa företagets produkter och aktieägare kan avyttra sina investeringar. Dessutom har det blivit allt viktigare för företag att ta hänsyn till intressenternas ökade medvetenhet om frågor kring lönsamhet, miljöansvar och etiska värden. Genom att uppfylla intressenternas förväntningar och bygga positiva relationer kan företag stärka sitt anseende och säkerställa fortsatt lönsamhet och framgång (Clarkson, 1995, s.105). Dessa farhågor är särskilt relevanta i en tid då många små och medelstora företag kämpar för att överleva på en konkurrensutsatt marknad. En viktig del av diskussionen kring lagändringen är hur den har mottagits av olika aktörer, inklusive myndigheter, branschorganisationer och allmänheten. Genom att samla in synpunkter från remissvar ger den svenska regeringen intressenter möjlighet att påverka beslutsprocessen (Justitiedepartementet 2019, s.3). Det är därför avgörande att förstå hur dessa aktörers attityder kan påverka den praktiska tillämpningen av den nya lagstiftningen.

1.2 Problemdiskussion

Sänkningen av minimikravet på aktiekapital för privata aktiebolag, som trädde i kraft 2020, har mött både stöd och motstånd från olika intressenter och myndigheter. Bland andra har Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Skatteverket samt intresseorganisationer som Svenska Bankföreningen och Svensk Näringsliv uttryckt oro för att kapitalkravet på 25 000 kr kan öka risken för ekonomisk brottslighet, eftersom ett lägre kapitalkrav kan göra det enklare för kriminella att utnyttja aktiebolag anonymt och utan insyn (Prop. 2019/20:21 s. 12). Kritiken pekar på att detta inte bara kan skapa skador för borgenärer och andra intressenter, utan även påverka konkurrensen och lönsamheten på marknaden negativt. Intressenternas inflytande och oro över sänkningen speglar en bredare samhällsdiskussion om hur olika aktörer kan påverka och kritisera politiska beslut som har direkta effekter på företagsklimatet.

Regeringens avsikt med lagändringen är att sänka tröskeln för att starta företag, vilket särskilt kan gynna verksamheter inom tjänstesektorn där kapitalbehovet är lägre. Tanken är att det lägre kapitalkravet ska göra aktiebolagsformen mer tillgänglig och därmed främja både entreprenörskap och sysselsättning (Justitiedepartementet, 2019, s. 16). Ewang (2007) resonerar på samma sätt i sin studie och ifrågasätter aktiekapitalets syfte för privata aktiebolag som snarare uppfattas som ett hinder än ett skydd, framför allt för småföretagare (Ewang 2007, ss.25–26). Tidigare sänkningar av kapitalkravet, som 2010 när kravet minskade från 100 000 kr till 50 000 kr, har dock inte lett till någon påtaglig ökning av antalet nystartade företag (Andersson & Hällströmer, 2019, ss. 9–10). Denna erfarenhet väcker frågor om huruvida ytterligare sänkningar av kapitalkravet verkligen fyller sitt syfte.

Minimikapitalkravet har historiskt fyllt en skyddsfunktion för borgenärer, då det fungerar som ett ekonomiskt buffertkapital för att säkerställa bolagets betalningsförmåga (Prop. 2019/20:21 s. 6). En sänkning av kapitalkravet till 25 000 kr innebär dock att företag snabbt kan komma i en kontrollbalanssituation, där deras ekonomiska ställning måste granskas för att undvika likvidation (Verheul & Thurik, 2001, s. 329). Intressenter och investerare kan därför uppleva en ökad osäkerhet kring aktiebolagsformens stabilitet och långsiktiga hållbarhet, vilket i sin tur kan påverka företagsklimatet negativt (Siems, 2011, s. 202).

Flera forskare har granskat kapitalkravets betydelse för privata aktiebolag och ifrågasatt dess effektivitet som ett skydd för borgenärer. Enligt forskningen har minimikravet på aktiekapi-

talet förlorat sin funktion som säkerhet för borgenärsskyddet, och det föreslås därför att alternativa åtgärder krävs för att säkerställa ett effektivt skydd för bolagets borgenärer (Ewang, 2007; Mulbert & Birke, 2002; Lindskog, 2015). Justitiedepartementet (2019) stöder detta resonemang i sitt förslag om att sänka kapitalkravet för privata aktiebolag (Prop. 2019/20:21 s. 11). Å andra sidan framhåller Karlsson-Tuula (2018) att en sänkning av aktiekapitalet riskerar att påverka företagandet negativt genom att försvaga det befintliga borgenärsskyddet i kapitalbristlagstiftningen. Vidare menar Karlsson-Tuula att en minskning av kapitalkravet kan leda till ökad ekonomisk brottslighet och oseriösa företagsbildningar, då det blir enklare för fler att etablera ett aktiebolag.

Intressentteorin, som lyfter fram betydelsen av att företag uppmärksammar och tillgodoser sina intressenters behov och förväntningar, understryker vikten av att företag upprätthåller ett starkt förtroende hos intressenterna (Freeman, 1984). För borgenärer, kunder och investerare fungerar kapitalkravet som en indikator på företagets stabilitet och seriositet, och sänkningen kan därför skapa tvivel om företagets förmåga att hantera finansiella utmaningar (Friedman & Miles, 2002, s. 18). För att behålla förtroendet hos sina intressenter behöver företag hantera deras oro kring eventuella risker med ett lägre kapitalkrav och försäkra dem om att de har tillräckliga resurser för att möta sina finansiella åtaganden (Egels, 2003, ss. 46–47).

Intressenters makt och inflytande kan leda till positiva resultat för företaget genom att främja samarbete och tillit, men det kan också ha negativa konsekvenser om företaget misslyckas med att tillgodose intressenternas förväntningar (Freeman & Reed, 1983, s. 92). Ett företags agerande påverkas ofta av dess intressenters behov, inställning och krav, vilket kan styra beslut för att uppnå bättre överensstämmelse med deras förväntningar (Mitchell, Agle & Wood, 1997, s. 865). När det gäller förändringen av aktiekapitalkravet, från 50 000 kronor till 25 000 kronor, kan intressenter ha varierande synpunkter och förväntningar beroende på deras roll och perspektiv. Dessa attityder kan skilja sig åt mellan exempelvis borgenärer, investerare och myndigheter. Därför är det av stor betydelse att förstå och identifiera intressenternas åsikter om denna förändring, eftersom företag är beroende av att upprätthålla deras förtroende för att kunna nå ekonomisk framgång (Mitchell, Agle & Wood, 1997, ss. 869–872). För att bibehålla detta förtroende behöver företag kartlägga eventuella förändringar i intressenternas krav, förväntningar och behov som uppstår till följd av det sänkta kapitalkravet (Clarkson, 1995, s. 106).

Regeringens reform syftar till att sänka etableringströskeln för nya företagare, men de långsiktiga effekterna av denna förändring är fortfarande oklara. Utan empiriska studier som kan visa hur kapitalkravets sänkning påverkar småföretags hållbarhet och konkurrenskraft över tid, förblir diskussionen spekulativ (Clarkson, 1995, s. 105). Sänkningen riskerar därmed att undergräva kapitalkravets funktion som en trygghet för både borgenärer och andra intressenter, vilket kan leda till ytterligare osäkerhet inom företagssektorn och skapa ett behov av alternativa mekanismer för att skydda företagets intressenter på ett mer robust sätt (Mulbert & Birke, 2002, ss. 395–397).

1.3 Forskningsfrågor

Diskussionen i avsnitt 1.2 leder till dessa forskningsfrågor:

- Vilka argument och perspektiv har olika intressenter framfört i sina remissvar angående sänkningen av aktiekapitalet för privata aktiebolag?
- I vilken utsträckning har intressenternas synpunkter påverkat regeringens beslut om lagändringen som innebär ett sänkt aktiekapital för privata aktiebolag?

1.4 Syfte

Syftet med denna studie är att analysera de olika intressenternas inställningar till lagändringen som sänker aktiekapitalet för privata aktiebolag från 50 000 kr till 25 000 kr. Studien avser också att undersöka hur dessa intressenters synpunkter, som uttryckts i remissvar, kan ha påverkat regeringens beslut och vilka företagsekonomiska implikationer som detta kan få. Fokus ligger på att förstå hur förändringen påverkar faktorer som borgenärsskydd, förtroendet för aktiebolagsformen och marknadens långsiktiga stabilitet.

1.5 Avgränsningar

Studien avgränsas till att enbart inrikta sig på privata aktiebolag som är startade i Sverige och följer svensk ABL. Syftet är att undersöka närmare intressenternas inställningar till sänkningen av aktiekapitalet för privata aktiebolag, baserade på dem inkomna remissvar till Justitiedepartementet i samband med utskick av förslaget Ds 2019:6. Justitiedepartementet har remitterat promemorian ”Lägre krav för privata aktiebolag” Ds 2019:6 till 51 instanser samt fått svar från 47 av dem. Därutav kommer studiens empiri att enbart bestå av dem 47 remissvaren, utan eget insamlad datamaterial. Studien kommer även att belysa de olika konsekvenser den nya lagändringen kan innebära samt försämringar i kapitalbristlagstiftningen som kan kopplas till just sänkningen av aktiekapitalet utifrån dem argument från instansers remissvar.

1.6 Disposition

Med studiens syfte och forskningsfrågor i beaktelse har studien utformats på följande sätt: Kapitel två består av en teoretisk referensram som redogör för relevant fakta, bland annat delar i aktiebolagslagen, med inriktning på borgenärsskyddsreglerna och kapitalbristreglerna, samt efterföljande processer och åtgärder som uppstår på grund av reformen; studiens valda teori och en presentation av teorimodellen som används vid analys av studiens empiriska data. Kapitel tre presenterar studiens metodansats samt tillvägagångssätt som tillämpas under studiens gång. I detta kapitel beskrivs även studiens forskningsansats samt datainsamling och urval. Avslutningsvis presenteras i kapitlet studiens trovärdighet samt metodreflektion. Det fjärde kapitlet beskriver studiens empiri, vilket inkluderar studiens intressentmodell samt redogör för intressenternas remissvar och dess inställningar gällande den nya förslaget om en ytterligare sänkning av aktiekapitalkravet. I studiens femte kapitel utförs en analys av studiens empiriska data, det vill säga av instansernas remissvar. Avslutningsvis i kapitel sex redogörs diskussionen och de slutsatser som kunnat dras utifrån det syftet, metodval och analys som gjorts.

2 Teoretisk referensram

2.1 Aktiebolag som bolagsform

Under året 2019 grundades 46 378 nya aktiebolag enligt bolagsverket (2020), varav 10 082 av dessa bildades fyra månader efter dåvarande sänkningen av aktiekapitalet till 50 000 SEK från den 1 april 2010. Efter den nya lagändringen kring aktiekapitalet som trädde i kraft 1 januari 2020, grundades totalt 20 821 aktiebolag i Sverige fram till 30 april (Bolagsverket, 2020).

Aktiebolag anses vara i praktiken den bolagsformen med störst dignitet för bolagsägare. Enligt Lunden (2020) har ägare till viss mån inget ansvar för bolagets skulder och förseelser. Detta då bolag anses som en egen juridisk person och ägare kan därmed skiljas från bolag. Lunden (2020) konstaterar att när man som aktieägare grundar ett aktiebolag har man enligt ABL i princip inget ansvar för bolagets skulder eller andra eventuella förpliktelser när ägare följer de direktiv som anges i ABL. Skulle bolaget likvideras resulterar detta i att aktierna i bolaget blir oanvändbara, vilket är den förlust som en aktieägare gör.

När det kommer till mindre aktiebolag är det väldigt frekvent att bolagsägare går i borgen för bolagets olika kostnader, till exempel leasingavtal, lån, hyra etc. Detta gäller i många fall bolag som har låga aktiekapital eller det lägsta tillåtna aktiekapitalet som är 25 000 SEK.

Kapitalskyddsreglerna existerar i ett aktiebolag för att skydda borgenärer från att bli personligt betalningsansvariga när kapitalbrist uppstår i bolaget, därav måste man som bolagsägare likvidera bolaget för att undvika att bli personligt betalningsansvarig.

Regler kring hur skatter och avgifter hanteras förekommer i aktiebolag i den mån att om du som företrädare till bolaget inte ser till att eventuella skatter och avgifter blir betalda i tid, kan företrädaren bli personligt betalningsansvarig (25 kap 19§ 2005:551).

År 2010 avskaffades revisionsplikten för små aktiebolag, motivet till avskaffning låg i att bolag kommer ha möjlighet att kunna välja vilka tjänster inom revision samt redovisning som bolagen själva anser är nödvändiga. Detta mynnar ut i att priser på revision för små aktiebolag sänkt samt att svenska aktiebolag kan behärska konkurrensen från utländska aktörer som har lägre redovisnings/revisions kostnad än svenska aktiebolag (SOU 2008:32, s. 264).

En upprepad anledning till grundandet av aktiebolag är, enligt Lunden och Bokelund (2020), att alternativet kring delägare i ett bolag är möjligt. Den administrativa delen i ett aktiebolag gällande fakturering, bokföring och deklaration kan skötas under samma bolag, där det alternativet inte existerar i exempelvis enskild firma som bolagsform.

B. Lunden och U. Bokelund Svensson (2020) redogör för vilka skattemässiga fördelar, aktiebolag besitter som bolagsform, författarna nämner att bolagsskatten uppgår till 21,4 % och är proportionell. Lunden och Bokelund Svensson argumenterar vidare för att aktiebolag är ett eget skattesubjekt och lämnar en egen inkomstdeklaration. Detta anser författarna som en fördel, då bolagets skatter och avgifter inte blandas ihop med ägarens personliga ekonomi.

2.2 Aktiekapital

För att kunna starta ett aktiebolag krävs det att den/de som stiftar bolaget tillskjuter ett visst kapital, som benämns aktiekapitalet. Ägarna till ett aktiebolag får i sin tur aktier i utbyte, som bevis för bolagets ägarinnehav. Aktiekapitalets funktion, enligt FAR, är central då aktiebolagets ägare har ett begränsat personligt ansvar och aktiekapitalet anses som bolagets egen förmögenhet för att möta sitt ansvar där aktiekapital är en grund av denna förmögenhet. Av den anledningen delas bolagets eget kapital upp i två delar. Den ena är fritt eget kapital som kan användas av aktieägarna, i verksamheten eller till utdelning. Den andra delen är bundet eget kapital som inte är utdelningsbart och som inringas av särskilda skyddsregler, vilket uppfyller funktionen för både bolagsägarnas samt borgenärernas skyddsintresse.

Enligt 17 kap. 3 § ABL får en värdeöverföring inte äga rum om det inte efter överföringen finns full täckning för bolagets bundna egna kapital. I regeringens proposition 2009/10:61 som gällde vid den dåvarande aktiekapitaländringen skriver Fredrik Reinfeldt och Beatrice Ask (Regeringen 2011) om vilken betydelse aktiekapitalet har som ett skydd för bolagets borgenärer:

Som anges ovan innebär kravet på att ett aktiebolag ska ha ett visst aktiekapital i princip ett krav på att det ska finnas en viss marginal mellan bolagets tillgångar och skulder. Historiskt har detta ansetts ha stor betydelse som borgenärsskydd. I samband med att gränsen för lägsta tillåtna aktiekapital år 1973 höjdes från 5 000 kr till 50 000 kr påpekades att aktieägarna inte har något personligt ansvar för bolagets förbindelser och att ansvaret är begränsat till aktieägarnas kapitalinsats i bolaget. För att de som står bakom bolaget och svarar för rörelsen ska kunna uppfylla sina förpliktelser gentemot anställda, det allmänna och andra borgenärer måste, anfördes det, aktieägarnas kapitalinsats vara betydande. Vidare ansågs det angeläget att aktiebolagslagstiftningen utformades på ett sådant sätt att bolagen har tillräckligt ekonomiskt underlag för sin verksamhet. (Prop. 2009/10:61, s.7)

I propositionen 1993/94:196 ”Ändringar i aktiebolagslagen (1975:1385) m.m.” gällande aktiekapitalets betydelse har Carl Bildt och Reidunn Laurén skrivit om att storleken på aktiekapital inte är ensam avgörande faktor för att skydda bolagets borgenärer. I regeringspropositionen föreslogs, mot bakgrund av EG:s bolagsrättsliga direktiv, att aktiebolag skulle delas in i två sorter, publika och privata aktiebolag. C. Bildt och R. Laurén skriver följande i regeringsförslaget:

Även i samband med att aktiebolagen år 1995 delades in i två kategorier, privata och publika bolag, och gränsen för lägsta tillåtna aktiekapital för privata aktiebolag höjdes från 50 000 kr till 100 000 kr framhölls det att höjningen innebar en förstärkning av skyddet för borgenärerna. Det konstaterades dock att aktiekapitalets storlek inte är ensamt avgörande för borgenärernas skydd och att ett aktiekapital på 100 000–200 000 kr i själva verket ofta utgör ett otillräckligt skydd när bolaget råkar i ekonomiskt trångmål. (Civilutskottets betänkande 2009/10:CU12, s.6)

En ytterligare sänkning av aktiekapitalet för privata aktiebolag, från 100 000 SEK till 50 000 SEK, skedde i april 2010. Syftet med lagändringen var att möjliggöra aktiebolag som bolagsform mer tillgängligt för småföretagande. I regeringens proposition diskuteras betydelsen av bolagets borgenärsskydd. Fredrik Reinfeldt och Beatrice Ask resonerar i prop. 2009/10:61 ”En sänkning av kapitalkravet för privata aktiebolag” enligt nedan:

Från borgenärsskyddssynpunkt bedöms förslaget inte innebära några större konsekvenser. Skillnaden mellan 100 000 kr och 50 000 kr i aktiekapital torde i de allra flesta fall vara försumbar för borgenärerna, eftersom ett aktiekapital av sådan storlek snabbt kan förbrukas. Det kan emellertid inte utslutas att förslaget innebär nackdelar för borgenärer som inte avtalsvis kan kräva säkerheter. Sannolikt är det endast i ett fåtal fall som det uppkommer en kreditförlust i fråga om ett bolag med 50 000 kr i aktiekapital som inte hade uppkommit även med det gällande kapitalkravet. (Prop. 2009/10:61, s.15)

För att ytterligare underlätta företagandet i små privata aktiebolag och öka möjligheten för de som vill starta nya aktiebolag att etablera sig, beslutade regeringen den 28 november 2019 om att återigen sänka aktiekapitalet. Från och med 1 januari 2020 kan nya bolag starta upp med ett aktiekapital om 25 000 SEK istället för 50 000 SEK och befintliga bolag kan sänka sitt aktiekapital till 25 000 SEK. Kopplingen mellan sänkt aktiekapital och borgenärsskydd diskuteras vidare av Stefan Löfven och Morgan Johansson i regeringens proposition 2019/20:21 "Lägre kapitalkrav för privata aktiebolag" enligt nedan:

Från en borgenärsskyddssynpunkt bedöms förslaget inte få några större konsekvenser. Skillnaden mellan 50 000 kronor och 25 000 kronor i aktiekapital bör i de allra flesta fall vara försumbar för borgenärerna, eftersom även ett aktiekapital på 50 000 kronor snabbt kan förbrukas. Det kan emellertid inte uteslutas att förslaget innebär nackdelar för borgenärer som inte avtalsvis kan kräva säkerhet. Sannolikt är det endast i ett fåtal fall som det uppkommer en kreditförlust i fråga om ett bolag med 25 000 kronor i aktiekapital som inte också hade uppkommit med det hittills gällande kapitalkravet. (Prop. 2019/20:21, ss. 15 – 16)

2.3 Borgenärsskyddsregler

Borgenärsskyddet består av en mängd regler i ABL som i grunden värnar om skydd för borgenärer som har olika typer av fordringar på gäldenären (bolaget). Då aktieägare inte har ett fullt personligt ansvar kan det befaras att bolagets administration, som styrs av aktieägarna både direkt och indirekt, inte fullt medvetet värnar om kreditgivarens, fordringsägare och andra intressenters intressen. Borgenärsskyddet fokuseras främst till aktiebolagets kapitalhållningsregler (alla ekonomiska utbyten mellan aktieägarna), det vill säga ett skydd mot gäldenärens tillgångar gentemot lagstridiga transaktioner med aktieägarna (FAR, 2020).

Borgenärsskyddsreglerna, som främst är till för att skydda bolagets aktieägare, är i grund och botten tvingande, de kan alltså inte åsidosättas av gäldenären, intressenterna, borgenärerna eller aktieägarna (Skatteverket, 2020). Kapitalskyddsreglerna inkluderas av nedanstående bestämmelser:

- Värdeöverföringar (17 kap ABL)
- Vinstutdelning (18 kap ABL)
- Förvärv av egna aktier (19 kap ABL)
- Minskning av aktiekapital och reservfond (20 kap ABL)
- Låneförbud (21 kap ABL)
- Tvångslikvidation (25 kap ABL)

2.4 Kapitalbrist i aktiebolag

Den mest attraktiva och främsta anledningen till att bilda ett aktiebolag, är den grundläggande principen som innebär avsaknaden av personligt betalningsansvar för bolagsägare till bolagets skyldigheter. Bolagsägare är i största mån skyddade från personligt betalningsansvar för bolagets skulder. Kapitalskyddsreglerna väger upp avsaknaden av det personliga betalningsansvaret för bolagets ägare. I aktiebolagslagen utgår kapitalbristreglerna ifrån förhållandet mellan tillgångar och skulder. Oppenheimer (2009) menar på att ett bolag är insufficient när tillgångarna understiger skulderna och att gäldenären då har ett försämrat eget kapital. I 25 kap. ABL redogörs de bestämmelser som finns för en bolagsägare och intressenter vid kapitalbrist, detta för att skydda bolaget borgenärer. Bolaget bör antingen läka kapitalbristen eller inleda en avveckling av bolaget.

Enligt 25 kap. 13 - 20 §§ i ABL bygger kapitalbristreglerna på när en så kallad kritisk kapitalbrist uppstår där styrelsen ska genomgå vissa bestämda handlingsmönster (rekonstruktioner). Detta leder antingen till ett val av styrelsen där man häver kapitalbristen eller förser bolaget i likvidation (25 kap. ABL).

2.5 Tvångslikvidation på grund av kapitalbrist

En del av ABL:s kapitalskyddsregler innefattar tvångslikvidation som huvudsakligen syftar till att motverka styrelsen att driva vidare verksamheten med för litet bundet kapital (FAR, 2020).

Enligt 8 kap. 4 § ABL samt regeringens proposition 2000/01:150 (s.100) svarar styrelsen i ett aktiebolag för bolagets organisation, förvaltningen och angelägenheter. Styrelsen har som huvuduppgift att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation samt se till att bolagets ekonomiska förhållande i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt (8 kap. 4 § ABL). En kontrollbalansräkning ska upprättas av styrelsen i två lägen och därefter helst låta en oberoende revisor granska den (25 kap. 13 – 20 §§ ABL).

Det första läget är när det finns misstanke om att bolagets bundet kapital har halverats eller understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet. I detta fall genomförs en kontrollbalansräkning i vilken tillåts till en viss del generösa värderingsregler än vid bolagets ordinarie årsredovisning i syfte att upptäcka om kapitalbrist har uppstått i bolaget. Det andra läget är när styrelsen har plikten att genast låta upprätta en kontrollbalansräkning, är när “det vid verkställighet enligt 4 kap. utökningsbalken har visat sig att bolaget saknar tillgångar till full betalning av utmätningsfordringen” (25 kap. 13 § ABL). I ett sådant läge kan även förekomma antagandet för insolvens avseende bolagets konkurs enligt 2 kap. 8 § Konkurslagen (1987:672).

2.6 Kontrollbalansräkning

Kontrollbalansräkning (KBR) är en typ av funktionen balansräkning, som måste upprättas vid situationer där bolag riskerar tvångslikvidation på grund av kapitalbrist. Då redovisning i regel har en försiktighetsprincip, kan det finnas olika övervärden i balansräkningarna för bolagen. Tvångslikvidation på grund av kapitalbrist tvingar bolag till att lösas upp om skulderna överstiger tillgångarna till ett belopp som motsvarar hälften av aktiekapitalet.

För att denna regel inte ska träda in i onödan behöver utsatt bolag göra en avstämning som avser en mer generös värdering av bolagets tillgångar och balansräkning.

Det finns 3 situationer där en KBR behöver upprättas enligt (25 kap, 14 § ABL):

1. KBR 1 ska upprättas när det finns skäl att anta en kapitalbrist.
2. KBR 2 ska upprättas efter det att första kontrollstämman beslutat om fortsatt drift.
3. KBR 3 som kan upprättas för att avbryta en period av personligt ansvar för bolagets förpliktelser som uppkommit på grund av att styrelsen inte uppfyllt sina skyldigheter, Personligt ansvar vid tvångslikvidation.

Värderingsreglerna som används vid KBR tillåter bolagen att justera sina värderingar vid beräkning av EK, vilket kan få värdet på det egna kapitalet att höjas till ett högre värde än vad som beräknats vid en traditionell balansräkning.

Enligt 25 kap, 14 § ABL är följande principer genomförbara:

- Tillgångar kan värderas högre och skulder lägre än normalt, om det är förenligt med god redovisningssed.
- Tillgångar får redovisas till nettoförsäljningsvärdet, det vill säga priset vid en försäljning minus de kostnader som uppstår vid försäljningen.
- Obeskattade reserver, bland annat periodiseringsfond.

2.7 Handlingsmönstret för bolagets företrädare vid kritisk kapitalbrist

tvångslikvidationssituationen är iakttagandet, vaksamheten samt snabbheten avgörande faktorer vid försämring av bolagets finansiella ställning (8 kap. 4 § ABL). Som enligt informationen ovan, uppstår en plikt för styrelsen att omedelbart upprätta en KBR när det finns skäl att anta kapitalbrist i bolaget. Om resultatet på kontrollbalansräkningen visar ett utfall på att kritisk kapitalbrist föreligger, det vill säga det egna kapitalet understiger hälften av bolagets aktiekapital, ska styrelsen genast kalla till en bolagsstämma som kallas för "den första kontrollstämman". Här tas bekräftandet av kapitalbrist upp och ställningstagande görs om huruvida bolaget ska likvideras eller fortsätta driften. Om beslutet blir att bolaget inte ska likvideras utan fortsätta verksamheten, får bolaget en tidsfrist på åtta månader för att åtgärda kapitalbristen (25 kap. 13 – 20 a §§ ABL). Därefter ska styrelsen inom åtta månader upprätta en ny KBR, vilken ska granskas av bolagets revisor, samt läggas fram på "den andra kontrollstämman" för att återigen utreda om bolaget ska likvideras (ABL 2005:551).

Om det visar sig att av någon anledning den andra kontrollstämman inte hålls inom åtgärdstiden, att den nya kontrollbalansräkningen inte har granskats av revisorn, eller om den nya kontrollbalansräkningen inte utvisar full täckning för aktiekapitalet och stämman inte beslutat om likvidation, ska styrelsen hänvända sig till allmän domstol för att anmoda ett beslut om likvidation (25 kap. 17 § ABL). Förutom styrelsen kan en ansökan om bolagets likvidation lämnas av bolagets VD, aktieägare eller revisorn, dock inte av bolagets borgenärer.

2.8 Personligt betalningsansvar

Syftet med det personliga betalningsansvarets stränga straffåtgärd, är att man värnar om den betydelsen för att upprätthålla en KBR i tid och få företrädarna för företaget att agera innan skadan är skedd. Om styrelsen valt att underlåta följande punkter:

- i enlighet med 13§ upprätta och låta bolagets revisor granska en kontrollbalansräkning enligt 14§,
- i enlighet med 15§ sammankalla en första kontrollstämma, eller
- i enlighet med 17§ ansöka hos tingsrätten om att bolaget skall gå i likvidation,

ska styrelsen svara solidariskt för följande händelser som uppstår inom företaget under tiden som underlåtelsern verkar.

En aktieägare som har vetskap om bolagets situation om likvidation och som aktivt deltar för bolagets fortsatta verksamhet, ansvarar tillsammans med bolagets företrädare solidariskt för de händelser som uppstår under tiden som underlåtelsern verkar (25 kap 19§ 2005:551).

2.9 Ansvarsperiodens slut

Enligt ABL 2005:551 finns det tre scenarion där det personliga betalningsansvaret inte inkluderar skyldigheter som bolaget lägger på sig:

1. en ansökan enligt 17 § andra stycket (likvidation) gjorts,
2. en kontrollbalansräkning som utvisar bolagets eget kapital, beräknat enligt 14§ uppgår till det registrerade aktiekapitalet har granskats av bolagets revisor och lagts fram på bolagsstämma, eller
3. bolagsstämman, Bolagsverket eller domstol har beslutat om likvidation.

2.10 Ansvarsgenombrott

Enligt informationen från Bolagsverkets hemsida är aktiebolag den mest vanligt förekommande bolagsformen vid start av ett företag (Bolagsverket, 2020a, s.1). Detta beror på att aktieägarna normalt sett inte har personligt ansvar för företagets skulder och åtagande (Ds

2019:6, s.11), vilket även betonas av Ferran (2019, s.532). Detta fastställs även tydligt av Aktiebolagslagen att aktieägarna i ett aktiebolag har inget personligt betalningsansvar för aktiebolagets förpliktelser (1kap 3§ ABL).

Aktiebolagslagen innehåller ett regelverk gällande personligt ansvar vilket syftar till att skydda aktiebolagets borgenärer, genom att bolaget måste ha ett visst startkapital vid grundandet samt att detta kapital måste förbli i bolaget (SOU 1987:59, s.11). Dock kan det finnas situationer där detta kapitalskydd som har reglerats i Aktiebolagslagen vara otillräckligt för att skydda mot ekonomisk förlust (Svensson, 2010 s.236). Ansvarsgenombrott som begrepp används för att definiera de situationer i vilka en aktiebolagsägare kan bli personligt ansvarig för bolagets åtaganden trots begränsningen av ansvar enligt 1 kap.3 § i Aktiebolagslagen. Svensson (2010, s.235) poängterar att principen om ansvarsgenombrott tillämpas vid avgöranden i Högsta domstolen, vilken har tagits fram via rättspraxis (Prop.2004/05 s.511). I specifika fall kan aktieägare bli personligt ansvarig genom ansvarsgenombrott (SOU 1987:59, ss. 77–78). Det är domstolen som avgör om ansvarsfriheten gäller eller inte, oavsett om aktiebolagsägaren är en fysisk eller juridisk person. För att anses vara ansvarig för ansvarsgenombrott, enligt Svensson (2010, s.236) behövs att specifika krav uppfylls. Det kan handla om att aktiebolaget har otillräckligt kapital, bedriver en icke-självständig verksamhet eller att förvaltningen inte sker på ett oberoende sätt.

2.11 Makt

Makt, som ett koncept, påverkar hur människor beter sig i relation till andra människor. När en individ innehar en position av makt, är de mer benägna att använda andra personer eller situationer som medel för att tillfredsställa sina egna behov. Detta kan inkludera att ignorera andra personers önskemål och åsikter, förbise motstånd från mindre inflytelserika individer och uppvisa respektlöst beteende. I sådana fall tar en person med makt det de önskar för att just tillfredsställa sina egna önskningar (Bachrach & Baratz, 1962, s.948). Det underliggande konceptet är att det existerar en hierarkisk maktstruktur inom varje mänsklig institution (Dahl 1957, s. 203). Termer som potential, styrning, inflytande och kompetens används frekvent som synonymer när man förklarar begreppet makt. Det indikerar på en individs inflytande och kompetens att hantera samt kontrollera andra människor (Bachrach & Baratz, 1963 s.639). Dahl (1957, s.202) påpekar att de som innehar någon typ av makt har förmågan att utöva betydande inflytande, vilket betyder att de har möjlighet att fatta beslut med potentiellt omfattande konsekvenser. Därav krävs en bedömning av olika konsekvenser som ett beslut har på omgivningen. Vidare framhäver Bachrach & Baratz (1963, s.638) att det existerar vissa paralleller mellan makt och påverkan, och genom att inkludera intressenter i beslutsprocessen kan det minskas risken för missnöje och klagomål. Användningen av externa åsikter, genom exempelvis lobbying, vid beslutsfattande kan uppfattas som både effektiv och fördelaktig, menar forskarna Friedman & Miles (2002, s.19). Syftet är att skaffa en inblick i attityderna kring förslaget eller beslutet, för att bedöma om det finns en majoritet som stödjer eller motsätter sig det. Inom ramen för makt existerar varierande nivåer som resulterar i att vissa individer har större inflytande gentemot andra. Detta faktum kan ha en väsentlig påverkan på vilka som är de avgörande aktörerna i beslutsprocessen (Dahl 1957, s.208). Detta påpekas även av Bachrach & Baratz (1962, s.950) att graden av inflytandet från de intressenter som framför sina åsikter påverkar i vilken utsträckning de beaktas vid beslutsfattandet, även om alla åsikter och synpunkter ändå anses ha betydelse vid beslutsfattande. Deegan & Unerman (2011, s. 349) argumenterar att detta synsätt utgör en utmaning när det gäller att bestämma vilka intressenter som bör inkluderas och övervägas i beslutsprocessen, eftersom det vanligtvis är just de intressenter med större maktposition, vilka uppfattas som de mest relevanta. Även om konceptet ”makt” har funnits länge, är behovet av fortsatt utveckling fortfarande relevant, då en-

ligt Bachrach & Baratz (1962, s.949) finns det fortfarande ett behov av att definiera, utveckla samt avgränsa begreppet makt på ett mer omfattande sätt.

2.12 Intressentteorin

Intressentteorin bygger på olika perspektiv och förväntningar intressenter kan ha gentemot organisationer och verksamheter (Bourne, L. & Walker, D, 2005). För att kunna genomföra en analys av vilka förhållanden och förväntningar intressenter har samt vilka möjligheter de har till att påverka beslut, används olika teorier och modeller för att förtydliga skapandet av en samlad intressentmodell.

År 1984 presenterade Edward Freeman sin studie ”Strategic Management: a Stakeholder Approach”, där han föreslog en strategisk förvaltning av organisationer. Friedman & Miles (2002, s.4) poängterar att just denna strategiska aspekt la grunden till intressentteorin, vilken blev allmänt känd och användbar för att hantera marknadsbaserade företag. Enligt Freeman bör företag beakta sina intressenter och deras intresse vid strategiska beslut. Han hävdade att intressenter med liknande intressen bildar en grupp och att företagets beteende kan förklaras genom förhållandet mellan företaget och dess externa miljö (Freeman, 1984 ss.46 – 47).

Kärnprincipen i intressentteorin är att möta behoven hos en mer omfattande grupp av intressenter, inte enbart de intressenter som har makt vid beslutsfattande och handling utan alla intressenter samt intressentgrupper som på något sätt kan påverka samt påverkas av ett företag, bör tas hänsyn till (Freeman & Wicks 2003, s.486). Eftersom intressentteori inkluderar en omfattande grupp av intressenter betyder det inte nödvändigtvis att intressenternas representanter måste ingå i företagets styrelse, utan snarare att företagen behöver vara aktsam om samt skapa mervärde för sina intressenter (Freeman, R. E. et al. 2010, ss.9 – 10). Således kan det finnas intressenter som inte har någon form av makt, men ändå utgör de en viktig del för företagen. Av den anledning betraktas intressentteorin som en typ av organisatorisk strategi (Bruzelius & Skärvad, 2004, ss. 54 – 55).

Intressentteorin innebär att man utgår från en analys kring förhållandet mellan ett bolag och olika grupper/intressenter som påverkas av bolagets handlingar (Freeman, 1984). Desto mer omfattande analys man gör desto större chans har man till att ta itu med tre centrala problemen som, enligt Freeman (1984), är i) problemet med värdeskapande och handel, ii) problemet med etiska överväganden av kapitalism och, iii) problemet kring ledarens synsätt.

Utifrån en intressents perspektiv, kan verksamheter uppfattas som en relation mellan olika grupper som skapar värde i olika aktiviteter för företaget (Freeman, 1984; Jones, 1995; Walsh, 2005).

Intressentteorin bygger på att företag har ansvar gentemot olika grupper av intressenter som påverkas och/eller kan påverka företaget direkt eller indirekt. Ett företags intressenter är bland annat chefer, banker, anställda, aktieägare, leverantörer, kunder och även samhället där företaget är verksamt i. Företaget skall ta hänsyn till de intressentgrupper som kan påverka eller påverkas av olika beslut som organisationen eller företaget tar i syfte för att uppnå ett specifikt mål (Freeman, 2010).

Ett annat huvudområde för analys av företagets intressenter, enligt Freeman (2010) är behovet av integration. Med detta menar forskaren att företag behöver koncept och processer som ger integrerade metoder för att hantera flera intressenter i olika frågor. För varje viktig strategisk analys behöver företag tänka igenom effekterna på intressenter, och därför behövs processer som hjälper till att ta hänsyn till många intressentgruppernas oro (Bruzelius och Skärvad, 2004, s.59).

Mycket av forskningen om intressenter har traditionellt fokuserat på hur företag hanterar sina intressenter. Under slutet av 1990-talet och början av 2000-talet började dock flera studier

belysa intressenternas inflytande på företagens strategier. Studier uppmärksammade hur externa faktorer, såsom intressenters krav och förväntningar, påverkade företagets verksamheter och strategiska beslut (Scholes & Clutterbuck, 1998; Sharma & Henriques, 2005; Rodgers & Gago, 2004; Wright & Ferris, 1997). Dessa forskningar lade grunden för ett ökande intresse för hur intressenter aktivt formar organisationers utveckling.

Tidigare forskare inom intressentteorin som Freeman & Reed (1983) och Dill (1975) forskade inom intressenters förmåga att influera ett bolag med hjälp av deras investeringar och makter. Några år därpå kunde Mitchell, Agle & Wood (1997) identifiera faktorer kring intressenterna som avgör hur mycket man uppmärksammas, makt och legitimitet. Intressentteorin har utvecklats över tid för att ge mer specifika verktyg för att analysera relationer mellan företag och intressenter. Freeman et al. (2010, ss. 93–95) betonar vikten av att företag inte bara ska reagera på intressenternas krav utan också aktivt inkludera dem i strategiska beslut. Detta perspektiv är relevant för att analysera hur remissinstansernas synpunkter kan ha format regeringens beslut om sänkt aktiekapitalkrav. Dessutom påpekar Clarkson (1995, s. 105) att företagets långsiktiga överlevnad ofta beror på deras förmåga att balansera intressenternas olika krav och förväntningar. Denna balans blir särskilt viktig i kontexten av förändringar som potentiellt påverkar intressenternas förtroende för företagsklimatet.

Trots sin bredd kritiserar intressentteorin för att ibland vara för generell och otillräcklig för att analysera situationer där intressenter har motstridiga mål eller varierande grad av påverkan (Friedman & Miles, 2002, ss. 16–18). En utmaning är att teorin inte alltid förklarar hur företag bör prioritera mellan intressentgrupper när resurser är begränsade eller intressenternas mål skiljer sig åt. Denna kritik är relevant i sammanhanget av denna studie, där remissinstanser kan ha olika prioriteringar kring ekonomisk brottslighet, företagstillväxt och rättvisa på marknaden.

I denna studie används intressentteorin för att analysera remissinstansernas roll i lagändringsprocessen. Teorin ger en ram för att identifiera vilka grupper som kan ha haft störst inflytande och hur deras synpunkter kan ha bidragit till regeringens beslut. Genom att använda intressentteorin kan vi förstå hur olika aktörers krav och förväntningar relaterar till företagsekonomiska aspekter som borgenärsskydd, stabilitet och tillit till aktiebolagsformen.

2.13 Intressenternas makt

Enligt intressentteorin är ett organisations syfte att tillmötesgå de krav som ställs av dess intressenter (Friedman & Miles, 2002, s18). Bruzelius och Skärvad (2004, ss. 53 – 54) klassificerar företagets intressenter i kategorier, såsom ägare, kunder, leverantörer, anställda, kommunen, regionen, staten osv. Eftersom ett företag har många olika intressentgrupper återkopplas detta till individuella intressenters krav på företaget i form av olika belöningar. Dock kan ibland de olika krav från organisationens intressenter komma i motsättning till varandra. Därav menar Bruzelius & Skärvad (2004, s.77) att det är ytterst viktigt för ett företag att identifiera, förstå samt prioritera sina intressenters krav beroende på vilken makt de har på företaget. Intressentmakt som begrepp anses som en dimension i intressentteorin, vilket oftast används av anledning att beskriva ett företags förmåga att realisera sina strategiska mål. För att åstadkomma detta mål krävs att organisationen identifierar vilka intressenter som är centrala, första deras åsikter och önskemål, samt samverka på ett framgångsrikt sätt med dem (Bachrach & Baratz, 1962, s.949). Kärnan i intressentmakt kan beskrivas som förmågan för en intressent att påverka eller styra en organisation för att nå de resultat som själva strävar efter. Maktrelationen mellan intressenter och organisationen utvecklas när det finns en ömse-

sidig påverkan och beroende, särskilt när resurser är avgörande. De intressenter som har mest inflytande över organisationen har även förmågan att anpassa sitt agerande för att uppnå sina egna mål (Bruzelius & Skärvad, 2004. S.76). Begreppet ”intressentmakt” syftar alltså till hur intressenter på olika sätt besitter förmågan att påverka organisationen att motsvara de krav som intressenter har på den. Om en intressents förväntningar inte möts, eller om de inte känner sig nöjda med organisationen, kan de överväga att lämna och hitta en annan, oftast konkurrerande i samma branschorganisation, som bättre uppfyller deras behov (Deegan & Unerman, 2011, s.348).

2.14 Intressentmodellen

Tidigare forskare inom intressentteorin som Freeman & Reed (1983) och Dill (1975) forskade inom intressenters förmåga att influera ett bolag med hjälp av deras investeringar och makter. Några år därpå kunde Mitchell, Agle & Wood (1997, ss. 853 – 854) identifiera faktorer kring intressenterna som avgör hur mycket man uppmärksammas, makt och legitimitet. Enligt Frooman (1999, s.194) finns det fyra strategier som intressenter kan använda sig av vid att försöka påverka en potentiell förändring i verksamheten. Frooman (1999, ss.195 – 196) menar på att användandet av en resurs innebär att man köper eller erbjuder en tjänst. Vidare påstår han att strategin fokuserar på att påverka motparten åt ett visst håll, men utan att tillhandahållningen av resursen utesluts. Den direkta strategin kan förklaras som att intressenterna direkt påverkar in och utflödet av olika resurser till verksamheten, där de indirekta strategierna motsvaras av att intressenten använder sig av en tredje part för att kunna påverka resursen, enligt Frooman (1999, ss.197 – 198).

Fassin (2009, ss. 115–116) har försökt i sin studie att vidareutveckla Freemans ursprungliga intressentmodell, från boken ”Strategic Management: A Stakeholder Approach” som publicerades år 1984, genom att sammanföra modellens grafiska representation till debatten om intressentdefinition samt identifiering och kategorisering av intressenter för att inrikta diskussionen mot intressentmodellens strategiska ursprung. Fassin hävdar att stor kritik riktas mot den underliggande teorins oklarhet som intressentmodellen byggs på, där en tydlig avgränsning av företagets intressenter behövs. För att förtydliga definitionen av företagets intressenter delar Fassin intressenterna i tre olika kategorier: *stakeholders*, *stakewatchers* och *stakekeepers*. Med *stakeholders* menar han riktiga intressenter som har en insats i företaget. Andra kategorin innefattar *stakewatchers* som inte själva har intresse för företaget men skyddar de riktiga intressenterna. Fackförbund och lobbygrupper är exempel på *stakewatchers*. Tredje och sista kategorin består av *stakekeepers* som är oberoende myndigheter exempelvis Skatteverket och Bolagsverket som inte själva har eget intresse av företaget men genom att framställa lagar, regler och skyldigheter tvingar företag att följa och respektera dem (Fassin, 2009, ss. 121 – 122). Enligt Fassin (2009, s.126) erbjuder den nya versionen av Freemans ursprungliga intressentmodell en förbättrad konceptualisering av företaget och dess miljö, där samverkan mellan olika berörda delar, underlättar den strategiska analysen av företagets intressenthantering.

I den här studien utvecklas en modifierad intressentmodell som är skräddarsydd för den empiriska forskningen. Denna intressentmodell kommer att framställas i nästa avsnitt.

3 Metod

3.1 Forskningsinsats

Med avseende att påvisa förhållandet mellan teori och praktik inom samhällsvetenskapen finns det två forskningsansatser: induktiv forskningsansats och deduktiv forskningsansats, vilka enligt Bryman & Bell (2019) anses att utföras på varandras motsatta håll. Dock har det på senare tid blivit mer vanligt att kvalitativa forskare använder sig av en blandning av både induktiva och deduktiva forskningsansatser, så kallade abduktiv forskningsansats då enbart induktiv eller deduktiv forskningsansats inte varit tillämpningsbar för aktuell forskning, snarare en kombination av vissa drag från både ansatserna varit nödvändiga (Bryman & Bell, 2019 ss. 40–45).

Denna studie använder en abduktiv forskningsansats, som kombinerar element från både induktiva och deduktiva angreppssätt. Den abduktiva ansatsen är särskilt användbar i kvalitativ forskning där befintlig teori används som en utgångspunkt, samtidigt som ny empiri kan generera ytterligare teoretiska insikter (Alvesson & Sköldberg, 2017, ss. 45–47). I denna studie utgår analysen från intressentteorin och befintlig forskning kring borgenärsskydd och lagändringsprocesser. Teorin har väglett datainsamlingen och analysen av remissvar från olika intressenter, men insikter från den insamlade empirin har också lett till en fördjupad förståelse av intressenternas roll i lagstiftningsprocessen. Denna dubbelriktade process är typisk för en abduktiv ansats, där empiri och teori interagerar för att skapa en mer nyanserad analys (Bryman & Bell, 2019, s. 46).

Valet av en abduktiv ansats motiveras av studiens explorativa karaktär och syfte att både förstå och tolka intressenternas påverkan på regeringens beslut. Ansatsen möjliggör att studien inte enbart testar redan kända teorier, utan också bidrar med nya insikter om dynamiken mellan intressenter och politiska beslutsfattare (Fejes & Thornberg, 2015, ss. 27–28).

3.2 Undersökningsansats

Bryman & Bell (2019, ss.58–59) poängterar att kvalitativ metod och kvantitativ metod är två olika tillvägagångssätt för insamling och analys av data inom samhällsvetenskaplig forskning. Det finns grundläggande skillnader mellan de två metoderna, där kvalitativa studier är en mer tolkande inriktning för att uppnå en djupare förståelse medan kvantitativa studier är inriktade på mätbara data som kan generaliseras (Patel & Davidsson 2011, s. 14; Björklund & Paulsson 2003, s. 63; Bryman & Bell 2019, s.658).

Enligt Björklund & Paulsson (2003, s.63) är insamling av information från intervjuer, observationer och redogörelser vanligt inom kvalitativa studier, medan experiment, enkäter och jämförelser vanligtvis används inom kvantitativa studier. Kvalitativa studier tenderar att fokusera på specifika områden medan kvantitativa studier kan oftast leda till generella slutsatser. Bryman & Bell (2017, s. 58) hävdar dock att både metoderna har som syfte att erbjuda insikter och förståelse om samhället och dess interaktioner mellan individer, grupper och andra sammansättningar.

Fejes & Thornberg (2014, s.35) poängterar att valet av forskningsmetod bestäms av forskarens mål med studien. I denna studie, det vill säga, den aktuella undersökningen av inkomna remissvar analyseras empirin noggrant för att undersöka intressenternas attityder till och påverkan på sänkningen av aktiekapitalkravet för privata aktiebolag. Detta är en typisk egenskap för en undersökningsansats med en kvalitativ metod, som också betonas av Björklund & Pa-

ulsson (2003, s.65). Bryman & Bell (2019, ss. 529 – 530) hävdar att vid genomförande av en kvalitativ studie är en kvalitativ innehållsanalys av dokument vanligt förekommande. Fejes & Thornberg (2014, ss. 35 – 36) bekräftar också att innehållsanalys är mest passande för genomförandet av strukturerade analyser av dokument. Grundat på dessa argument har valet av en kvalitativ innehållsanalys gjorts för att på ett optimalt sätt svara på forskningsfrågor samt nå studiens syfte.

3.3 Datainsamling

Vetenskaplig forskning innebär enligt Patel och Davidson (2019) att man ständigt söker efter trovärdiga svar på forskningsbara frågor. När det gäller insamling av studiens datamaterial kan datamaterialet delas in i två kategorier: primärdata och sekundärdata. Primärdata avser data som samlats in av forskarna själva enligt med forskningens syfte samt frågeställning. Denna typ av datamaterial genereras genom till exempel intervjuer och observationer (Bryman & Bell, 2019). Genom att utnyttja primärdata är risken för förvrängning av artiklar som uppkommer vid bland annat omformuleringar betydligt lägre än resterande källor (Alvehus, 2013). Patel och Davidson (2019) fäster stor vikt i att forskare först och främst ska använda sig av primärkällor, därav namnet. Sekundärdata är det material som enligt (Patel, & Davidson, 2019) skapar en specifik undersökning. Vidare beskrivs sekundärdata som en information som har redan samlats in av en annan forskare eller författare (Patel, R & Davidson, 2019). Det som skiljer mellan sekundära och primära data är således vem som har samlat in materialet och i vilket syfte det är insamlat, därav är det viktigt när det gäller urval av sekundärdata att vara uppmärksam och kritisk mot datamaterialets källa, särskilt omvärdera källans trovärdighet. Fördelen med sekundär datainsamling är att denna typ av datamaterial är betydligt resurs- samt tidssparande i jämförelse med primärt datamaterial (Alvehus, 2013).

Studien baseras på sekundärdata som samlats in från offentliga dokument, remissvar och tidigare forskning. Det primära materialet utgörs av lagförslaget Ds 2019:6, som behandlar sänkningen av aktiekapitalkravet för privata aktiebolag, samt 47 inkomna remissvar från de 51 instanser som lagförslaget skickades till. Dessa remissvar omfattar olika aktörer såsom Ekobrottsmyndigheten, Svenskt Näringsliv, Skatteverket och Svenska Bankföreningen, som representerar en mångfald av perspektiv på lagändringen (Justitiedepartementet, 2019, s. 3). Materialet kompletteras med propositionen 2019/20:21, som innehåller regeringens bedömning och slutgiltiga ställningstagande.

Totalt består remissvaren av cirka 300 sidor, där varje remissvar varierar i längd och detaljeringsgrad. Materialet analyserades systematiskt för att identifiera gemensamma teman, nyckelargument och intressenternas inställning till förslaget. Remissinstanserna kategoriserades i grupper baserat på deras stöd, kritik eller neutralitet gentemot lagändringen. Denna metod möjliggjorde en detaljerad analys av intressenternas åsikter och deras potentiella påverkan på lagstiftningsprocessen.

Bearbetningen av remissvaren genomfördes genom noggrann läsning och transkribering. Detta innebar att varje svar sammanfattades för att tydliggöra instansens ståndpunkt och argumentation. Därefter kategoriserades intressenterna efter gemensamma egenskaper och prioriteringar, exempelvis borgenärsskydd, ekonomisk brottslighet eller entreprenörskap. Denna kategorisering skapade en strukturerad grund för den tematiska analysen, som identifierade återkommande mönster och variationer mellan grupper (Braun & Clarke, 2006, s. 86).

Sekundärdata, såsom forskningsartiklar och böcker, användes för att ge en teoretisk ram och kontext till analysen. Dessa källor hämtades främst från Borås Högskolas databaser och omfattade aktuella och relevanta studier om aktiekapital, intressentteorin och lagstiftningsprocesser (Bryman & Bell, 2019, ss. 45–47). Användningen av offentliga dokument från Regering-

ens webbplats säkerställer datamaterialets autenticitet och trovärdighet (Patel & Davidson, 2019, s. 52).

Valet att använda sekundärdata motiveras av studiens fokus på att analysera en redan existerande lagändringsprocess. Denna typ av data möjliggör en resurseffektiv och kvalitativ analys av intressenternas argument och deras påverkan på regeringens beslut.

3.4 Urval

Jacobsen, DI & Hellström (2002, ss.194–196) poängterar att det kan finnas fall där det är nödvändigt att utesluta vissa ämnen av intresse för att kunna bättre fokusera på det valda forskningssyftet och frågeställningen. När en forskning bedrivs bör en noggrann process av urval genomföras, eftersom det inte är möjligt att studera all tillgänglig data. Däremot framhåller Yin, R. K. & Retzlaff, J. (2013, s.67) att det under forskning är det viktigt att samla in information från flera olika forskningskällor för att kunna sedan få fram ett rimligt resultat. En fråga som kan dyka upp under urvalsprocessen är urvalsstorleken, hur stor ska den vara för att vara tillräcklig för att genomföra studiens forskning och få fram ett rimligt resultat. Detta är den svåra delen, dock vissa faktorer såsom tid och den ekonomiska aspekten bör tas hänsyn till när man väljer studiens urvalsstorlek. Eftersom studien kommer att baseras på sekundärdata blir den ekonomiska aspekten inte lika relevant, därför skall urvalsprocessen ske utefter den tidsram som är relevant för studien, i det här fallet en kurs på 15 högskolepoäng.

Förslaget Ds 2019:6 om sänkta aktiekapital för privata aktiebolag skickades ut den 14 maj 2019 till 51 olika instanser. Svar från dem berörda instanserna skulle skickas till Justitiedepartementet senast den 31 juli 2019 (Regeringen 2019, ss.1–2). Totalt inkom 47 remissvar och samtliga är tillgängliga på regeringens hemsida. Urvalsprocessen börjades med en nerladdning av alla inkomna remissvar från regeringens hemsida, vilka sedan lästes noga samt granskades för att kunna skapa en klar bild över remissvarens innehåll. Vid granskning av samtliga remissvar beslutades att inkludera alla svar i studiens empiri för att få med alla instansernas åsikter gällande utsända förslaget. Detta resulterar i att studien kommer att baseras på det totala urvalet.

3.5 Tillvägagångssätt för dataanalys

Denna studie tillämpar en kvalitativ innehållsanalys för att analysera och tolka remissvar som samlats in från 47 olika intressenter. Innehållsanalysen är en systematisk metod för att identifiera teman och mönster i textmaterial och är särskilt användbar i kvalitativa studier där målet är att förstå bakomliggande betydelser och samband (Bryman & Bell, 2019, s. 529; Braun & Clarke, 2006, s. 87). Metoden bygger på hermeneutiska principer, vilket innebär en tolkande ansats där helheten och delarna av textmaterialet analyseras i relation till varandra för att uppnå en djupare förståelse (Olsson & Sörensen, 2011, ss. 163–165). Litteraturen föreslår flera steg som bör följas vid innehållsanalys:

1. *Bekanta sig med materialet*: Genom noggrann läsning skapas en helhetsbild av textens innehåll (Bryman & Bell, 2019, s. 529).
2. *Kodning*: Identifiering av nyckelord och fraser som belyser centrala teman och mönster (Braun & Clarke, 2006, s. 87).
3. *Kategorisering*: Sammanställning av koder i bredare teman eller kategorier för att strukturera analysen (Elo & Kyngäs, 2008, ss. 110–111).
4. *Tolkning och syntes*: Slutsatser dras genom att koppla identifierade teman till studiens forskningsfrågor och teoretiska ramverk (Fejes & Thornberg, 2014, ss. 179–181).

Studien inleddes med att ladda ner remissvaren, proposition 2019/20:21 och lagförslaget Ds 2019:6 från Regeringens webbplats. För att skapa en övergripande förståelse lästes materialet noggrant och systematiskt. Därefter inleddes kodningen, där centrala teman som borgenärs-skydd, ekonomisk brottslighet och entreprenörskap identifierades. För att möjliggöra en strukturerad analys grupperades remissinstanserna i sex olika intressentkategorier baserat på deras verksamhetsområde: Statliga Myndigheter, Högskolor och Universitet, Fackförbund, Branschorganisationer, Arbetsgivarorganisationer och Ideella föreningar. Noterbart är att kategorin Högskolor och Universitet också skulle kunna ingå i kategorin Statliga Myndigheter, men för att särskilja lärosäten från andra myndigheter placerades dessa i en separat kategori. Kategoriseringen syftade till att tydliggöra skillnader och likheter mellan gruppernas inställning till lagförslaget och skapa en analytisk grund för jämförelser. Tabeller användes för att visualisera och kvantifiera resultaten av analysen. Tabell 1 visar en översikt av intressentkategorier och deras respektive antal, medan Tabell 2 sammanfattar andelen instanser som stödjer, motsätter sig eller förhåller sig neutrala till lagförslaget. Denna strukturering av materialet möjliggjorde en mer detaljerad analys av de argument och synpunkter som varje kategori representerade. Slutligen kopplades de identifierade teman och kategorier till studiens forskningsfrågor och teoretiska ramverk, vilket gav en djupare förståelse för intressenternas påverkan på lagförslaget.

3.6 Studiens trovärdighet

För att uppnå framgång inom forskarvärlden är det nödvändigt att säkerställa att en studie anses vara pålitlig och trovärdig. Detta uppnås genom att granska en studies reliabilitet, replikerbarhet och validitet, vilka är viktiga faktorer som måste beaktas inom vetenskapliga sammanhang (Björklund & Paulsson, 2003 ss.59 – 60). Reliabilitet handlar om trovärdigheten i studien, inklusive om liknande resultat skulle uppnås om en liknande studie genomfördes igen. Replikerbarhet handlar om huruvida studien kan upprepas, det vill säga reproducera eller upprepa tidigare studie och få liknande resultat. Validitet handlar om att utvärdera om slutsatserna som presenteras i studien hänger ihop eller inte (Bryman & Bell, 2019 ss.68 – 70). Inom kvalitativ forskning är det oenighet om hur relevanta dessa kriterier är, men forskare har kommit fram till att alternativa kriterier behövs. Två grundläggande kriterier är äkthet och trovärdighet (Bryman & Bell 2019, ss. 379 – 380). Kriterier på äkthet innefattar frågor rörande forskningspolitiska konsekvenser i samhället, vilket inte är relevant för denna studie. Trovärdighet som bedömningskriterier består av fyra delar. Dessa delar är tillförlitlighet, överförbarhet, pålitlighet samt konfirmering eller bekräftelse, som anses tillsammans motsvara kriterierna för en kvalitativ studie (Bryman & Bell 2019, s. 70).

Det första trovärdighetskriteriet är tillförlitlighet, vilket betyder att forskningen har genomförts enligt de gällande reglerna, till exempel att det finns en stark överensstämmelse mellan forskarens observationer / resultat och teorin (Bryman & Bell, 2019, s.380). De berörda insatserna som har valts ut av regeringen anses vara relevanta för att lämna synpunkter (proposition 2019/20:21, s.22). Dessa organisationer har ombetts att lämna åsikter på förslaget, vilket ökar undersökningens tillförlitlighet. I syfte att öka ytterligare studiens tillförlitlighet har inget remissvar uteslutits, det vill säga svar från samtliga insatser som ombetts om synpunkt inräknats i studiens analys, där en relevant teori valts ut baserat på forskningsfrågan och studiens syfte.

Det andra trovärdighetskriteriet är överförbarhet. Enligt Bryman & Bell (2019, s.382) påvisar detta kriterium hur överförbara resultaten från undersökningen anses vara till andra miljöer, sammanhang samt vid andra tidpunkter. Eftersom det genomförs en kvalitativ studie baserad på de offentliga remissvaren, från olika instanser till ett specifikt förslag från Justitiedepartementet, med en bestämd tidpunkt och i en viss miljö samt sammanhang, anses resultatet från denna studie att inte vara generaliserbara till andra sammanhang eller i andra miljöer. Bryman

& Bell (2019, ss. 393 – 394) påpekar också om problematiken med att generalisera forskningsresultat från en kvalitativ studie.

Nästa trovärdighetskriterium är pålitlighet som innefattar en klar och detaljerad beskrivning av studiens olika forskningsdelar (Bryman & Bell, 2019 s.382). I studiens andra kapitel beskrivs hur har olika forskningsprocesser gått till, där en redogörelse för bland annat hur forskningsmetoden, datainsamlingen samt dataanalysen har utförts. Detta underlättar för liknande forskning att genomföras och ökar studiens pålitlighet.

Det sista trovärdighetskriteriet är konfirmering eller bekräftelse som innebär att forskningen har utförts i god tro och utan personliga värderingar eller teoretiska inriktningar som kan påverka studiens genomförande eller slutsatser (Bryman & Bell, 2019 s.383). Studien har genomförts på ett opartiskt sätt, utan någon vinkling av resultaten, samtidigt som en modifierad intressentmodell används. Det finns dock en kritik mot kvalitativa studier som säger att resultaten kan vara subjektiva, vilket betyder att det kan finnas personliga värderingar som påverkar resultatet (Bryman & Bell, 2019 s.393).

3.7 Etiska övervägande

Forskningens etiska dimensioner är ett ständigt aktuellt ämne som fortsätter att utvecklas inom vetenskapliga studier. Under forskningsprocessen är det viktigt för en forskare att följa specifika etiska principer (Saunders, Lewis, & Thornhill, 2019). Dessa författare betonar vikten av att forskare är medvetna om de relevanta etiska principerna och deras betydelse för den specifika studien. I denna studie, som baseras på sekundärdata, har det varit nödvändigt att reflektera över de etiska principer som är tillämpliga. De två centrala etiska principer som identifierades som relevanta är informerat samtycke och konfidentialitet. Enligt Bryman och Bell (2019, s. 150) innebär informerat samtycke att deltagarna måste få tillgång till all nödvändig information för att kunna besluta om de vill delta i studien. Konfidentialitet, å andra sidan, innebär att deltagarnas identiteter skyddas så att deras uttalanden inte kan spåras tillbaka till dem (Bryman & Bell, 2019, s. 147).

Denna studie bygger på remissvar som är offentligt tillgängliga via Regeringskansliets hemsida. I anslutning till publiceringen av remissvaren har även namnen på de som lämnat svaren offentliggjorts. I promemoria Ds2019:6 som skickades ut klargjordes att remissvaren skulle publiceras på regeringens webbplats (Prop.2019/20:21, s. 2). De myndigheter som omfattas av regeringen hade skyldighet att yttra sig gällande lagförslaget om att sänka aktiekapitalet för privata aktiebolag, men de hade friheten att bestämma hur omfattande deras svar skulle vara. För de instanser som inte var skyldiga att svara betraktades remissen som en inbjudan att yttra sig, men deltagandet var frivilligt (Prop.2019/20:21, s. 3). Utifrån detta resonemang kan det tolkas att ett slags samtycke föreligger när intressenterna lämnar in sina synpunkter på lagförslaget, oberoende av omfattningen av deras svar. De gav också sitt medgivande till att deras namn skulle publiceras på regeringens webbplats i samband med att remissvaren offentliggjordes. I denna studie kommer dock namnen på de individer som har lämnat in remissvar att anonymiseras, och endast namnen på organisationerna eller myndigheterna kommer att redovisas, vilket säkerställer att personuppgifterna behandlas konfidentiellt.

3.8 Källkritik

Vetenskaplig forskning innebär enligt Patel och Davidson (2019) att man ständigt söker efter trovärdiga svar på forskningsbara frågor. Författarna menar att det är betydelsefullt att vid bedömning av källor analysera anledningen till varför ett specifikt dokument existerar, vilket syfte upphovspersonen hade med dokumentet, hur det skapades, samt vem som är författaren. Startpunkten för litteraturgenomgången består av regeringens förslag Ds 2019:6, instansernas

remissvar som är inhämtade från regeringens hemsida. I denna studie har även använts tryckta böcker, inklusive juridisk och ekonomisk kvalificerad litteratur samt böcker författade av experter och forskare. Dessa böcker varierar i upplaga och årtal. När det kommer till vetenskapliga tidskrifter har de hämtats från Google Scholar, Högskolan i Borås databas Primo och Retriever Research. Dessa tidskrifter har hög trovärdighet och tillförlitlighet då de är granskade av experter inom området och publicerade av forskare. Informationen från webbsidor har använts när det har varit myndighetswebbplatser eller andra officiella organisationers hemsidor med relevant information för studien, där utgivaren av dessa webbsidor har noggrant granskats för att bedöma deras tillförlitlighet som källor. Denna studie grundas även på svensk lagstiftning då uppsatsens syfte är att föreslå lagförändringar, därav har relevanta lagar och regler beaktats.

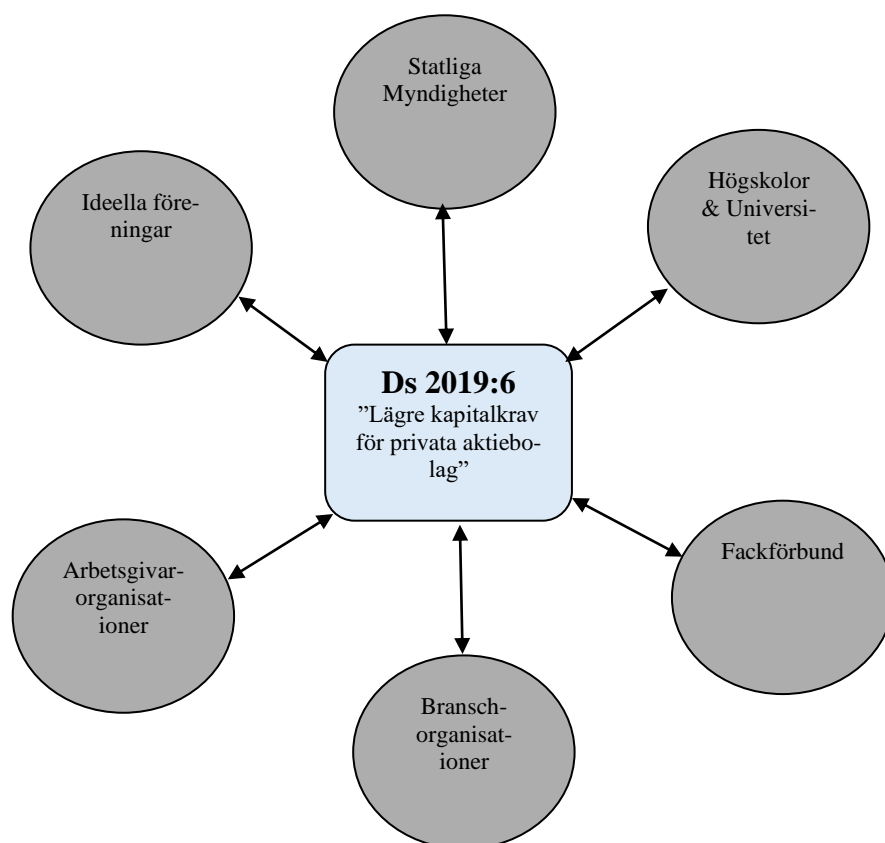
Enligt Patel och Davidson (2019) kan den samhällsvetenskapliga forskningsprocessen baseras på både primära och sekundära källor. Beroende på hur studiens datamaterial samlats in kan källorna vara antingen primära eller sekundära. När en information samlas in för första gången utan att byggas, tolkas eller utvärderas på andra källor, kallas det för primärkälla. Några exempel på primära källor är böcker, intervjuer, observationer och vetenskapliga avhandlingar (Bryman & Bell, 2019, s.98). Sekundära källor beskrivs som källor skapade av tidigare forskare eller författare, det vill säga är byggda på primära källor. Det som skiljer mellan sekundära och primära källor är således vem som har samlat in materialet och i vilket syfte det är insamlat (Alvehus, 2013, s.46). I denna studie har föredragits att använda primärkällor framför sekundärkällor i den utsträckning det har varit möjligt.

I denna studie samlats kvalitativa data in genom att använda instansernas remissvar från regeringens hemsida som en primär källa. Dessa remissvar utgör en dokumentation där organisationer har uppmanats att sammanställa sina synpunkter och inställningar angående förslaget om sänkt aktiekapital för privata aktiebolag. Genom att dessa synpunkter och inställningar samlats in direkt av organisationerna själva betraktas de som primärkällor. Dessutom används böcker och vetenskapliga artiklar i studien, vilka också utgör primärkällor då de inte bygger på andra källor utan baseras på insamlad information från de involverade aktörerna själva.

4 Empiri

4.1 Anpassad intressentmodell

I denna undersökning har en reviderad version av intressentmodellen skapats för att utgöra grunden för studiens empiriska analys. Huvudmålet med att använda denna modifierade intressentmodell är att klargöra vilka organisationer som tillhör de olika intressentgrupperna och därigenom underlätta analysen av dessa gruppernas attityder beträffande lagförslaget Ds 2019:6. De utvalda intressentgrupperna består av ett antal intressenter, vilka tycks ha gemensamma eller likartade attityder och intressen. I kontrast till den ursprungliga intressentmodellen, i vilken företag står i centrum, kommer regeringens förslag Ds 2019:6 om sänkt aktiekapital för privata bolag, som har presenterats till intressenterna, att vara modellens centrala punkt. De organisationer som bildar denna intressentmodell har blivit valda av regeringen med hänsyn till deras relevans för den föreslagna lagändringen. Den anpassade intressentmodellen inkluderar följande aktörer: Statliga myndigheter, högskolor och universitet, fackförbund, branschorganisationer, arbetsgivarorganisationer samt ideella organisationer. För att få en översikt över vilka instanser som finns inom varje enskild intressentgrupp, hänvisas till bilaga 1.

Figur 1: Anpassad intressentmodell

4.1.1 Statliga Myndigheter

Denna intressentgrupp består av 19 myndigheter, vilka är ansvariga för övervakningen av genomförandet av lagar och förordningar som antagits av regeringen och riksdagen. Dessa aktörer utgör organisationer som bygger på samhällets behov och strävar efter det som är mest gynnsamt för samhället som helhet.

4.1.2 Högskolor & Universitet

Den nästkommande intressentgruppen består av tre intressenter, vilka är institutioner för högre utbildning, det vill säga universitet och högskolor. Dessa instanser representerar en högre utbildningsinstitution, vilket innebär att de är företrädare för lärosäten som strävar efter att främja högkvalitativ och relevant utbildning samt forskning.

4.1.3 Fackförbund

De fyra instanser som kategoriserar som fackförbund representerar intressenter som erbjuder vägledning när frågor relaterade till arbetsvillkor uppstår. I situationer med konflikter gentemot arbetsgivaren agerar fackförbunden även som stöd och arbetar för att säkerställa de anställdas rättigheter på arbetsplatsen.

4.1.4 Branschorganisationer

Den fjärde gruppen av intressenter representeras av 11 branschorganisationer, vilka tillhandahåller både information och tjänster som är direkt relaterade till särskilda branscher. Dessa organisationer kan exempelvis bistå med att främja insikt kring vad som är centrala frågor inom en given bransch samt tillhandahålla rättslig rådgivning.

4.1.5 Arbetsgivarorganisationer

Denna intressentgrupp inkluderar 6 organisationer, vilka strävar efter att stimulera företagsverksamhet på olika sätt. Vissa av dessa organisationer arbetar med att förenkla uppstart, drift och tillväxt av verksamheter generellt, medan andra tillhandahåller tjänster som syftar till att utveckla specifika organisationsverksamheter.

4.1.6 Ideella föreningar

Den sista intressentgruppen inkluderar 4 ideella föreningar, vilka har en målsättning som är inriktad på icke-ekonomiskt syfte eller engagerar sig i aktiviteter av ideell natur. Sådana organisationer är inte tillåtna att ha som mål att främja sina medlemmars ekonomiska intressen genom att bedriva verksamhet med affärsmässig karaktär, utan strävar istället efter att uppnå ändamål som gynnar samhället i stort.

4.2 Gruppering av remissvaren baserat på den anpassade intressentmodellen

Promemorian Ds 2019:6 skickades till 51 olika organisationer, av vilka 7 valde att avstå från att svara. Å andra sidan valde 3 organisationer som inte var omfattade av förfrågan att ändå skicka in remissvar. Detta ledde till att studiens samtliga remissvar, vilka totalt blev 47, granskades samt grupperades i 6 olika intressentgrupper. Intressenterna inom varje grupp delar gemensamma egenskaper, omfattning och karaktärsdrag. Responsen från intressenterna beträffande den föreslagna lagändringen summeras under rubriken för deras respektive intressentgrupper. Fördelningen av intressenter till olika intressentgrupper presenteras nedan i tabell 1 samt deras korta svar till sänkt aktiekapital för privata aktiebolag presenteras i tabell 2. I tabell 2 har instanserna som tillstyrkt förslaget kategoriserats in under kolumnen Ja, de som avstyrkt förslaget har kategoriserats in under kolumnen Nej. Instanser som hade inga synpunkter samt instanser som valt att avstå från svar har sammanställts under kolumnen Neutral. Kolumnerna Ja%, Nej % samt Neutral % visar respektive kolumns procentandel.

Intressentgrupper	Antal respondenter
Statliga Myndigheter	19
Högskolor & Universitet	3
Fackförbund	4
Branschorganisationer	11
Arbetsgivarorganisationer	6
Ideella föreningar	4
Totalt:	47

Tabell 1: Fördelning av respondenter till intressentgrupper

Intressentgrupper	Ja	Ja %	Nej	Nej %	Neutral	Neutral%
Myndigheter	11	58%	3	16%	5	26%
Högskolor & Universitet	1	33%	1	33%	1	33%
Fackförbund	2	50%	2	50%		0%
Branschorganisationer	1	9%	6	55%	4	36%
Arbetsgivarorganisationer	3	50%	3	50%		0%
Ideella föreningar	1	25%	2	50%	1	25%
Totalt	19	40,4%	17	36,2%	11	23,4%

Tabell 2: Intressentgruppernas svar till förslaget i Ds2019:6

4.3 Sammanställning av studiens empiri

I det här avsnittet presenteras en grundlig genomgång av remissvaren och djupgående undersökning av varje instans åsikter. Deras uttalande tas i beaktande vilket bidrar till en klarare förståelse av deras inställningar till lagförslaget.

4.3.1 Statliga Myndigheter

Denna intressentgrupp inkluderar totalt 19 instanser, av vilka 11 svarade ett ja, 3 svarade ett nej samt 5 hade inga synpunkter eller avstått från att svara till lagförslaget. Intressenter som var positivt inställda och svarade ett ja till lagändringen är: Bolagsverket, Brottsförebygganderådet, Förvaltningsrätten Härnösand, Kammarrätten Sundsvall, Myndighet för tillväxtpolitiska utvärderingar o analyser, Regelrådet, Revisorinspektionen, Skatteverket, Statistiska centralbyrån, Svea hovrätt samt Tillväxtverket. Intressenter som uttryckt ett nej till lagförslaget är: Bokföringsnämnden, Ekobrottsmyndigheten samt Åklagarmyndigheten. Intressenter som hade inga synpunkter eller avstått från att svara är: Finansinspektionen, Kommerskollegium, Konkurrensverket, Kronofogdemyndigheten samt Polismyndigheten. Nedan presenteras en översikt av remissvaren från de 14 intressenter som har uttryckt sina åsikter om lagändringen gällande AK i privata aktiebolag (Ds2019:6).

Bokföringsnämnden

Bokföringsnämnden (BFN) påpekar att deras ansvar är att utveckla god redovisningssed och ge råd enligt bokföringslagen (BFL) och årsredovisningslagen (ÅRL). Även om förslaget om

sänkt aktiekapital i Ds 2019:6 ligger utanför deras huvudsakliga område, lyfter de viktiga aspekter. BFN framhåller att många företag, särskilt nystartade, behöver stöd för att klara bokförings- och redovisningskraven, särskilt då små aktiebolag inte längre måste ha en revisor. De varnar för att företag med ett aktiekapital på 25 000 kr riskerar kapitalbrist och likvidationsplikt, vilket kan leda till juridiska konsekvenser för styrelse och ägare om regler inte följs. Trots att associationsrätten inte är BFN:s direkta ansvar, betonar de vikten av stöd och information om aktiebolagsrätt. BFN är tveksamma till att sänkningen av aktiekapitalet uppnår de förväntade positiva effekterna.

Bolagsverket

Bolagsverket har inga invändningar mot sänkt aktiekapitalkrav, då det kan främja företagande och leda till fler aktiebolag. De påpekar dock att regler för bokföring, årsredovisning och bolagsstämmor kvarstår, vilket kräver både kunskap och resurser. Sänkningen kan göra det lättare att starta aktiebolag utan tillräcklig finansiering, vilket ökar risken för likvidation och personligt ansvar för styrelse och ägare. Detta underminerar principen om begränsat ansvar för bolagets skulder. Bolagsverket varnar också för att sänkningen kan öka antalet bolag som används i brottslig verksamhet, eftersom bolagsformen blir mer tillgänglig. Många försöker dessutom avveckla sina bolag genom att sälja dem till ”snabbavvecklare,” varav vissa är oseriösa aktörer som kan utnyttja bolagen för olagliga ändamål. Därför föreslår Bolagsverket en översyn av reglerna för avveckling av aktiebolag för att minska sådant missbruk.

Brottförebyggande rådet (Brå)

Brå stödjer förslaget om att sänka aktiekapitalkravet och menar att skillnaden mellan 50 000 och 25 000 kronor är marginell ur ett brottsförebyggande perspektiv. De framhåller att ekonomisk brottslighet ofta sker inom laglig verksamhet och att aktiebolag är en vanlig form för detta. Ett lägre kapitalkrav kan dock leda till fler företag, särskilt inom tjänstesektorn, samtidigt som negativa effekter måste hanteras för att skydda borgenärer och förebygga brott. Brå lyfter fram två strategier för reglering av näringslivet: att sänka etableringströsklar och senare utesluta missbrukare, eller att sätta höga trösklar för att förhindra oseriöst företagande. De noterar att trenden går mot lägre trösklar, med ökade krav på företag i områden som miljö och arbetsmiljö. För att motverka missbruk av aktiebolagsformen föreslår Brå en tydligare översyn av krav och regler, samt en kartläggning av näringslivets självreglering. Samtidigt betonar de reformens potential att främja sysselsättning, skatteintäkter och Sveriges långsiktiga utveckling.

Ekobrottsmyndigheten (EBM)

Ekobrottsmyndigheten (EBM) motsätter sig förslaget att sänka aktiekapitalet till 25 000 kr för privata aktiebolag och kritiserar promemorian för bristande analys av risken för ökad ekonomisk brottslighet. De påpekar att aktiebolag ofta används som verktyg i brottslig verksamhet där anonymitet och avsaknad av personligt ansvar underlättar för oseriösa aktörer. EBM varnar för att sänkningen kan försvaga aktiebolagsformens seriositetsspärr, vilket kan öka antalet oseriösa bolag och underlätta brottslighet. De betonar att ekonomisk brottslighet skadar samhället genom minskade skatteintäkter och snedvriden konkurrens för seriösa företag. Dessutom varnar de för fler bolag med svaga affärsidéer och en ökad belastning på myndigheter, särskilt i hanteringen av försenade eller uteblivna årsredovisningar. EBM efterlyser förebyggande åtgärder och en översyn av likvidationsreglerna innan reformen genomförs och sammanfattar att förslaget riskerar att gynna brottslighet samtidigt som det missgynnar seriösa företag.

Förvaltningsrätten Härnösand / Kammarrätten Sundsvall / Svea hovrätt

Förvaltningsrätten Härnösand, Kammarrätten Sundsvall samt Svea hovrätt stöder det presenterade förslaget i promemorian om att sänka aktiekapitalets lägsta gräns till 25 000 kr för privata aktiebolag. Dock noterar Kammarrätten Sundsvall att en mer djupgående analys av förslagets konsekvenser kan vara nödvändig. Det bör även genomföras en konsekvensanalys gällande en eventuell ökning av antalet mål som kommer till de allmänna förvaltningsdomstolarna. Kammarrätten delar uppfattning att det kan vara nödvändigt med en översyn av reglerna för tvångslikvidation enligt aktiebolagslagen (2005:551) i vissa fall.

Myndighet för tillväxtpolitiska utvärderingar o analyser (Tillväxtanalys)

Tillväxtanalys har granskat promemorian "Lägre kapitalkrav för privata aktiebolag" från Justitiedepartementet och har inga invändningar mot förslaget. De anser dock att det är olämpligt ur ett utvärderings- och analysperspektiv att fatta beslut om ytterligare en sänkning av kapitalkrav för privata aktiebolag utan att den tidigare sänkningen, vilken skedde år 2010, har utvärderats.

Regelrådet

Regelrådet har granskat konsekvensutredningen gällande förslaget Ds2019:6 och anser att utredningen uppfyller kraven i förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning. Förslaget syftar till att underlätta för små företag att starta och bedriva verksamhet, speciellt inom tjänstesektorn, genom att minska kapitalkravet för aktiebolag. Regelrådet har inte invändningar mot förslaget och anser att det kan gynna nyföretagande och därmed sysselsättningen. Förslaget bedöms vara förenligt med Sveriges åtaganden gentemot EU. Det förväntas inte medföra ökade administrativa kostnader för företagen och att det kan stärka konkurrensen mellan företag. Sammanfattningsvis anser Regelrådet att konsekvensutredningen är godtagbar och uppfyller kraven enligt förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning.

Revisorinspektionen

Revisorsinspektionen stöder förslaget om att sänka minimikravet för aktiekapital för privata aktiebolag. De anser att detta är en del av regeringens strategi för att främja företagande. Inspektionen betonar vikten av att även överväga en översyn av regler kring tvångslikvidation. De understryker att kapitalskyddet och borgenärsskyddet är centrala för inspektionens arbete och anser att tidigare argument mot en sänkning av aktiekapitalet fortfarande är relevanta på ett generellt plan. Revisorinspektionen påpekar att det är främst små aktiebolag som inte är skyldiga att ha revisor, eller som väljer att avstå från det, som kommer att påverkas av förslaget. Därför förväntar de sig inte en betydande påverkan på revisorskåren som helhet. Med hänsyn till detta och utifrån inspektionens intressen ser de inga skäl att avstyrka förslaget.

Skatteverket

Skatteverket stödjer förslaget om att sänka aktiekapitalkravet för privata aktiebolag till 25 000 kronor, då det anses främja företagande, särskilt inom tjänstesektorn. De anser att aktiekapitalets funktion som borgenärsskydd är svag och att andra mekanismer är viktigare för att skydda borgenärernas intressen. Tidigare sänkningar av aktiekapitalet har enligt Skatteverket inte lett till ökade risker för oseriöst företagande eller negativa effekter på företagandet i stort. Skatteverket betonar dock vikten av att revidera reglerna om tvångslikvidation, eftersom lägre kapitalkrav kan innebära att företag snabbare tvingas till likvidation vid kapitalbrist. De anser att en sådan översyn är nödvändig för att förhindra negativa konsekvenser. Sammanfattningsvis betraktar Skatteverket sänkningen av aktiekapitalkravet som en rimlig åtgärd med begrän-

sade negativa effekter. De förväntar sig en marginell ökning av frågor till skatteupplysningen, vilket de bedömer som hanterbart.

Statistiska centralbyrån (SCB)

Statistiska centralbyrån (SCB) inleder med att konstatera att de inte har några motsättningar eller invändningar mot förslaget. De påpekar dock att sådana förändringar påverkar ekonomisk statistik och SCB:s allmänna företagsregister. SCB hade önskat vara en remissinstans för att hantera dessa påverkade statistiska faktorer. De betonar vikten av att användare av statistiken kan särskilja förändringar som beror på ändrade förutsättningar för företagande från verkliga förändringar. SCB kommer att upplysa om sådana förändringar, särskilt när de framställer företagsstatistik efter juridisk form. De förväntar sig att sänkningen av kapitalkravet kommer att öka antalet företag som väljer aktiebolagsformen, vilket kommer att synas i företagsregistret och statistiken. Remissvaret avslutas med att SCB ser positivt på att ikraftträdandet är satt till ett specifikt datum, vilket förhindrar registrering av bolag med lägre aktiekapital före den 1 januari 2020.

Tillväxtverket

Tillväxtverket ser positivt på förslaget och anser att det kommer att göra det enklare för fler att starta företag genom att göra aktiebolagsformen mer tillgänglig. Särskilt tjänste- och serviceföretag kan gynnas då kravet på 50 000 kronor i aktiekapital upplevs som tungt. Sänkningen kan också positivt påverka kvinnors företagande, då de ofta är aktiva inom tjänstesektorn. Vidare delar Tillväxtverket uppfattningen om att ett lagstadgat aktiekapital i de flesta fall ger begränsat skydd för borgenärer, men betonar att det fortfarande har betydelse som en barriär mot oseriöst företagande. De anser att det föreslagna beloppet på 25 000 kronor är lämpligt och att det även är i linje med grannländer och övriga Europa.

Åklagarmyndigheten

Åklagarmyndigheten motsätter sig förslaget att sänka kapitalkravet för privata aktiebolag och anser att dess konsekvenser inte är tillräckligt utredda, särskilt gällande risken för ekonomisk brottslighet. De framhåller att förslaget saknar åtgärder för att begränsa eventuella negativa effekter, något som enligt dem bör beaktas mer noggrant i lagstiftningsprocessen. De påpekar att redan inför sänkningen av aktiekapitalet 2010 uttryckte flera remissinstanser oro över att ett lägre kapitalkrav skulle minska aktiebolagsformens seriositet och underlätta missbruk för skattemässiga fördelar. Dessa farhågor är enligt Åklagarmyndigheten fortsatt aktuella, särskilt i dag när organiserad välfärdsbrottslighet ofta bedrivs genom aktiebolag och andra juridiska personer, vilket möjliggör storskaligt missbruk av välfärdssystemen.

4.3.2 Högskolor & Universitet

Inom Högskolor & Universitet finns det tre olika instanser som utgör intressentgruppen. I denna intressentgrupp finns det oenighet om förslaget till lagändring angående aktiekapitalet i privata aktiebolag. Stockholms universitet tillstyrker förslaget, medan Uppsala universitet har uttryckt att de avstyrker förslaget i Ds 2019:6. Handelshögskolan i Stockholm har valt att inte lämna något svar i remissförfarandet. Nedan ges en översikt över de två instansernas remissvar som innehåller deras åsikter om förslaget i Ds 2019:6.

Stockholms universitet

Fakultetsnämnden tillstyrker förslaget om att sänka aktiekapitalet till 25 000 kr men betonar behovet av en samtidig översyn av regler för borgenärsskydd och företagsintegritet. De noterar att många länder redan avskaffat kapitalkravet och ser förslaget som ett steg i den rikt-

ningen. De ifrågasätter relevansen av ett kapitalkrav som anses föråldrat och framhåller att kassaflöde och likviditet är viktigare för borgenärsskydd än ett minimikrav på aktiekapital. Fakultetsnämnden föreslår att företagare själva ska avgöra kapitalbehovet utifrån verksamhetens risker. De varnar dock för att regler om tvångslikvidation och beloppsspärr kan försvagas av en sänkning och rekommenderar en omfattande översyn av borgenärsskyddsreglerna i aktiebolagslagen.

Uppsala universitet

Fakultetsnämnden avstyrker förslaget om att sänka aktiekapitalet till 25 000 kr och anser att det saknar tillräcklig ekonomisk och juridisk grund. De menar att kapitalkravet är avgörande för näringslivet och bör utredas noggrant. Enligt nämnden ger 50 000 kr redan ett svagt borgenärsskydd, och de föreslår att kapitalkravet antingen höjs eller avskaffas helt. De varnar för att sänkningen kan öka behovet av personliga säkerheter, vilket kan försvåra företagande, och kritiserar att förslaget saknar en översyn av tvångslikvidationsregler och personligt ansvar vid kapitalbrist. Modern forskning stödjer inte att aktiekapital i sin nuvarande form är effektivt. Fakultetsnämnden föreslår en omfattande översyn av regelverket innan några ändringar genomförs.

4.3.3 Fackförbund

Inom intressentgruppen Fackförbund finns det fyra instanser och åsikterna är delade gällande lagändringen avseende aktiekapitalet i privata aktiebolag. Sveriges ingenjörer samt Unionen tillstyrker förslaget i Ds 2019:6 medan Landsorganisationen i Sverige och Tjänstemännens Centralorganisation avstyrker det. Nedan presenteras en översikt av remissvaren från de fyra instanser som har uttryckt sina åsikter om förslaget i Ds2019:6.

Landsorganisationen i Sverige (LO)

LO avstyrker förslaget om att sänka aktiekapitalkravet och anser att det bör skydda intressenter som leverantörer, borgenärer, staten och investerare. De framhåller att dagens krav redan är lågt och fungerar främst som en spärr mot oseriöst företagande. LO varnar för ökad skatteplanering, ekonomisk brottslighet och falskt egenföretagande som kan underminera kollektivavtalssystemet. De menar att sänkningen kan göra aktiebolagsformen mer attraktiv för kriminella ändamål och efterlyser åtgärder för att stärka skyddsfunktionen innan nya förändringar införs. De förespråkar en omfattande granskning av aktiebolagsformen och dess relation till andra bolagsformer. Sammanfattningsvis motsätter sig LO förslaget och efterlyser en djupare analys av aktiebolagsformens roll i ekonomin.

Sveriges ingenjörer

Sveriges Ingenjörer stöder förslaget att sänka aktiekapitalkravet till 25 000 kr och framhåller att borgenärer idag lägger större vikt vid kassaflöde och likviditet än aktiekapital. De anser att en sänkning endast har marginell påverkan på dessa aspekter. De noterar att få nystartade företag behöver extern finansiering och att många nya bolag, särskilt tjänsteföretag, saknar stora initiala kapitalbehov. En sänkning skulle underlätta för fler att starta aktiebolag. De pekar på att många nordiska och europeiska länder redan har låga eller sänkta kapitalkrav och anser att Sverige bör följa omvärldens nivåer. Sveriges Ingenjörer stöder därför förslaget och föreslår att dess effekter utvärderas kontinuerligt samt att internationella trender bevakas.

Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)

TCO avstyrker förslaget att sänka minimikravet på aktiekapital till 25 000 kr. De framhåller att aktiekapital är centralt i svensk aktiebolagsrätt och kopplat till ägarens ansvar. En sänkning kan öka risken för att ägare förlorar mer än investerat kapital. TCO påpekar att tidigare sänkningar, som 2010 då kravet minskades från 100 000 kr till 50 000 kr, har ökat antalet nystartade bolag, men utan att konsekvenserna utvärderats. Samtidigt har företagarandelen minskat, trots fler nystartade bolag. TCO betonar vikten av tillräckligt kapital för stabila verksamheter och att kapitalkravet skyddar mot oseriösa affärsidéer och ekonomisk brottslighet. De varnar för att en sänkning kan underminera förtroendet för aktiebolagsformen. TCO efterlyser en tydlig utvärdering innan kapitalkravet ändras.

Unionen

Unionen tillstyrker förslaget att sänka aktiekapitalkravet till 25 000 kr och betonar vikten av att stärka förutsättningarna för företagande, särskilt eftersom småföretag står för fyra av fem nya jobb. De hänvisar till att sänkningen av kapitalkravet 2010 ökade antalet aktiebolag och troligen gynnade sysselsättningen, och de förväntar sig liknande effekter nu. Unionen erkänner risker med sänkningen, som möjligheten till missbruk för oseriösa syften, men anser att detta sällan beror på aktiekapitalets storlek. De förespråkar övervakning och utvärdering av effekterna samt en översyn av likvidationsregler för att säkerställa att dessa förblir ändamålsenliga.

4.3.4 Branschorganisationer

Inom intressentgruppen branschorganisationer finns det 11 intressenter som har varierande åsikter gällande lagförslaget om förändringen av aktiekapitalet i privata aktiebolag. Av dessa intressenter 1 (Finansbolagens förening) tillstyrker förslaget; 6 intressenter (FAR, Lantbrukarnas riksförbund, Sparbankernas riksförbund, Srf Konsulterna, Svenska bankföreningen samt Sveriges advokatsamfund) avstyrker förslaget samt 4 instanser (Fastighetsägarna, Fondbolagens förening, Svensk försäkring, Sveriges kommuner och landsting) valde att avstå från att yttra sig om promemorian angående sänkningen av AK för privata aktiebolag från 50 000 kr till 25 000 kr. Vidare presenteras en sammanfattning av de sju intressenternas remissvar som har uttryckt sina åsikter om lagförslaget i Ds 2019:6.

FAR

FAR motsätter sig förslaget att sänka aktiekapitalkravet till 25 000 kr och anser att det inte bör genomföras utan en förstärkning av borgenärsskyddsreglerna. De lyfter fram aktiekapitalets roll som skydd för borgenärer genom att skapa en säkerhetsmarginal mellan tillgångar och skulder. FAR varnar för att en sänkning kan leda till fler ogenomtänkta företag, snabb kapitalförlust och ökad risk för personligt ansvar för företagare. De påpekar att nuvarande regler om kontrollbalansräkning och likvidation är kostsamma och komplexa, och föreslår en översyn av dessa regler innan en sänkning genomförs. FAR framhåller att aktiekapitalet fungerar som en spärr mot oseriöst företagande och varnar för fler konkurser om nyföretagandet ökar utan tillräckliga skyddsåtgärder.

Finansbolagens förening

Finansbolagens förening stödjer förslaget att sänka aktiekapitalkravet till 25 000 kr, med hänvisning till att det kan främja företagande och flexibilitet. De anser att kapitalkravets borgenärsskydd är begränsat på nuvarande nivåer, särskilt då många EU-länder har betydligt lägre krav eller inget alls. Föreningen betonar dock att ett rimligt kapitalkrav fungerar som en spärr mot oseriöst företagande och ekonomisk brottslighet. De efterlyser en översyn av borgenärsskyddsreglerna innan sänkningen genomförs, eftersom även 50 000 kr kan förbrukas snabbt.

Förslaget har liten direkt påverkan på professionella kreditgivare, men leverantörer och anställda kan påverkas negativt om små bolag går i konkurs. Vidare påpekar föreningen att regler om likvidation och kontrollbalansräkning inte behandlas i förslaget. Dessa krav kan vara svåra för småföretag att följa, vilket ökar risken för konkurs och likvidation om kapitalkravet sänks utan förstärkta skyddsregler.

Lantbrukarnas riksförbund (LRF)

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) anser att det personliga ansvaret för näringsidkare i aktiebolag inte bör inskränkas och att reglerna om aktiekapital måste ta hänsyn till detta. Förslaget att sänka kapitalkravet till 25 000 kr syftar till att underlätta företagande, men LRF menar att få företagare saknar kapital för denna nivå och att andra företagsformer redan finns för dem. De framhåller att tvångslikvidationsregler är viktiga för att begränsa förlustbringande verksamhet och varnar för att företag med lågt aktiekapital snabbt kan få problem, vilket riskerar att överraska företagare. LRF betonar att sänkningen inte bör genomföras innan likvidationsreglerna setts över. De varnar också för ökad ekonomisk brottslighet och större privata risker för företagare om kapitalkravet sänks. Därför föreslår de att det nuvarande kravet på 50 000 kr behålls.

Sparbankernas Riksförbund

Sparbankernas Riksförbund anser att den föreslagna sänkningen av minimikravet för aktiekapital från 50 000 kr inte bör genomföras. De poängterar att aktiebolagsformen har en viktig funktion genom att ha regler om minimikapital och konsekvenser vid brott mot dessa krav. De anser att detta krav fungerar som en avskräckande faktor mot att bilda bolag utan hållbarhet. En sänkning till 25 000 kr skulle, enligt Sparbankernas Riksförbund, göra kapitalskyddsreglerna svåra att tillämpa och riskera att förlora sitt syfte. Bedömningen av om ett bolag med 25 000 kr i aktiekapital har förbrukat hälften blir problematisk då gränsvärdet på 12 500 kr i praktiken är en mycket liten del av osäkerhetsmarginalen vid tillgångsvärdering. De påpekar att detta problem även kan uppstå vid nuvarande minimikrav om 50 000 kr, men att risken blir större vid en sänkning. De menar att det finns en oro att en sänkning av minimikravet skulle kunna påverka aktiebolagsformens goda rykte negativt.

Srf Konsulterna

Srf konsulterna avstyrker förslaget om att sänka aktiekapitalkravet för privata aktiebolag och anser att det underminerar grundtanken med aktiebolagsformen utan att ge konkreta fördelar. De kritiserar förslagets bristande analys och spekulativa slutsatser. Förbundet betonar att ett lägre kapitalkrav skulle minska skyddet för borgenärer och leverantörer samtidigt som ägarna skulle bära ökad privat risk, vilket strider mot syftet med aktiebolagsformen. De påpekar också att andra företagsformer utan kapitalkrav redan finns tillgängliga för dem som saknar 50 000 kr i startkapital.

Förbundet föreslår två alternativ för att främja användningen av aktiebolag:

1. Ny aktiebolagsform med lägre kapitalkrav – Ett aktiebolag med exempelvis 5 000 kr i aktiekapital och personligt ansvar för ägaren. Detta skulle separera ägarens och verksamhetens ekonomi, samtidigt som regler om tvångslikvidation undviks.

2. Flexibelt aktiekapital – Möjligheten att starta med lågt aktiekapital som kan ökas med vinster från verksamheten, vilket skulle stärka bolagens ekonomiska stabilitet.

Srf konsulterna rekommenderar att en förenklad aktiebolagsform, exempelvis ett "enskilt aktiebolag", utreds som alternativ innan beslut fattas om att sänka kapitalkravet till 25 000 kr.

Svenska Bankföreningen

Svenska Bankföreningen avstyrker förslaget i Ds 2019:6 och efterlyser en noggrann utredning av dess konsekvenser innan implementering. De lyfter behovet av att analysera hur sänkningen påverkar borgenärsskyddet och risken för penningtvätt och terrorismfinansiering. Bankföreningen påpekar att Danmark och Norge har högre kapitalkrav och föreslår att Sverige avvaktar resultaten av Finlands planerade sänkning innan beslut tas. De betonar vikten av att balansera ökad företagsamhet med åtgärder mot ekonomisk brottslighet och varnar för att ett lägre kapitalkrav kan göra Sverige mer attraktivt för oseriösa aktörer. De noterar också att mindre kreditgivare och leverantörer riskerar att hamna i ekonomiskt utsatta situationer på grund av bristande kunskap, trots att större borgenärer som banker kan skyddas av säkerhetsåtgärder. Bankföreningen efterlyser en djupare analys av hur tvångslikvidationsregler och personligt ansvar påverkas av en sänkning av kapitalkravet.

Sveriges Advokatsamfund

Advokatsamfundet är positivt inställt till ett lägre kapitalkrav för privata aktiebolag men avstyrker förslaget i Ds 2019:6 om att sänka kravet till 25 000 kronor. De föreslår istället att kapitalkravet antingen avskaffas helt eller sänks till en symbolisk summa, som en krona. Enligt Advokatsamfundet fyller inte kapitalkravet längre sin funktion som borgenärs- eller seriositetsskydd, vilket också har ifrågasatts i tidigare utredningar. De noterar att många europeiska länder har sänkt sina krav på aktiekapital till symboliska nivåer och samtidigt genomfört bredare reformer av kapitalskyddsregler, något som saknas i Sverige. Samfundet betonar vikten av att reformera kapitalskyddssystemet i aktiebolagslagen innan en sänkning av kapitalkravet genomförs. De föreslår införande av regler som kan hålla personer bakom bolaget ansvariga vid konkurs eller rekonstruktion, samt alternativ till dagens tvångslikvidationsregler, exempelvis ett publicitetsförfarande. På detta sätt menar Advokatsamfundet att både borgenärernas skydd och bolagsformens trovärdighet kan bevaras.

4.3.5 Arbetsgivarorganisationer

Inom intressentgruppen arbetsgivarorganisationer finns det 6 intressenter som har varierande åsikter gällande lagförslaget om förändringen av aktiekapitalet i privata aktiebolag. Almega, Almi företagspartner AB och Företagarna tillstyrker förslaget, men instanser Fria företagare, Småföretagarnas riksförbund samt Svensk handel avstyrker förslaget som presenterades i Ds2019:6. Vidare presenteras en sammanfattning av intressenternas remissvar som har uttryckt sina åsikter om lagförslaget i Ds 2019:6.

Almega

Almega stödjer ambitionen att underlätta starten av nya aktiebolag och ser fördelar med att förenklade regler kan främja näringslivet, innovation och sysselsättning. De anser att förslaget kan göra aktiebolagsformen mer tillgänglig, särskilt för mindre verksamheter inom tjänstesektorn som inte kräver stora kapitalinvesteringar, och ge fler möjlighet att bedriva företag utan personligt betalningsansvar. Dessutom är aktiebolag ofta att föredra i affärer med större företag. Samtidigt varnar Almega för möjliga negativa konsekvenser, som ökad ekonomisk brottslighet och skadat förtroende för aktiebolagsformen. Detta kan leda till krav på borgen eller andra säkerheter från långgivare. Almega stödjer förslaget i Ds 2019:6 men anser att conse-

kvansanalysen är otillräcklig och förespråkar ytterligare överväganden innan ändringar genomförs.

Almi företagspartner AB (Almi)

Almi Företagspartner AB tillstyrker förslaget att sänka det lägsta aktiekapitalet i privata aktiebolag från 50 000 kr till 25 000 kr. De menar att detta följer en internationell trend och kan underlätta för fler att starta aktiebolag. Almi, som fokuserar på att stödja små och medelstora företag med tillväxtpotential, särskilt de som drivs av kvinnor och personer med utländsk bakgrund, ser fördelar med sänkningen. De anser att 25 000 kr är en nivå som kan främja seriösa och hållbara affärsidéer samtidigt som onödigt höga trösklar undviks. Samtidigt betonar Almi behovet av att se över vissa lagar och krav för att hantera risker som bedrägeri och oseriös verksamhet. De noterar att lägre kapitalkrav kan öka behovet av andra säkerheter från borgenärer men bedömer att marknaden är kapabel att hantera detta.

Företagsförbundet Fria företagare (FF)

Företagarförbundet Fria Företagare avstyrker förslaget om sänkt kapitalkrav för privata aktiebolag. De anser att kapitalkravet inte bör sänkas innan borgenärsskyddsreglerna ses över och ersätts med effektiva regler som inte är kopplade till aktiekapitalet. Företagarförbundet oroar sig även för att det föreslagna förslaget kan öka den administrativa bördan för företag genom kravet på att upprätta en kontrollbalansräkning när hälften av aktiekapitalet är förbrukat. Detta kan leda till mer arbete och kostnader för småföretagare. De påpekar att med ett sänkt aktiekapital finns en risk att företag snabbare hamnar i en situation där aktiekapitalet är uttömt, vilket kan leda till personligt betalningsansvar och allvarliga ekonomiska konsekvenser för företagare och samhället. Därför anser de att borgenärsskyddsreglerna bör prioriteras först innan överväganden om kapitalkrav görs.

Företagarna

Företagarna stödjer förslaget att sänka kapitalkravet för privata aktiebolag från 50 000 till 25 000 kronor och har inga större invändningar mot en sådan förändring. De framhåller att aktiekapitalets funktion som borgenärsskydd är begränsad, eftersom beloppet snabbt kan förbrukas vid ekonomiska problem. Vidare påpekar de att borgenärer redan idag fokuserar på faktorer som kassaflöde och likviditet snarare än aktiekapital vid kreditgivning. Även om en sänkning kan leda till ökade krav på säkerheter från borgenärer, anser Företagarna att sänkningen är rimlig. De beskriver aktiekapitalkravet som en viktig spärr mot ogenomtänkt och oseriöst företagande, då det kräver en grundläggande kapitalinsats som ofta återspeglar affärsidéns genomförbarhet. Samtidigt betonar Företagarna att bolag alltid har möjligheten att välja ett högre aktiekapital om deras verksamhet eller borgenärer kräver det. Trots vissa risker ser Företagarna sänkningen som ett positivt steg och tillstyrker förslaget.

Småföretagarnas Riksförbund

Småföretagarnas Riksförbund kritiserar förslaget om sänkt aktiekapital för privata aktiebolag och anser att det bygger på missuppfattningar om aktiekapitalets roll för att motverka oseriöst företagande och ekonomisk brottslighet. De menar att aktiekapital inte är avgörande i dessa frågor och att fokus bör ligga på att förbättra villkoren för företagande. Förbundet anser att sänkningen främst berör mikroföretag, där borgenärsskyddet inte spelar en stor roll, och avfärdar påståendet att förslaget skulle påverka sysselsättningen i glesbygden. De framhåller att företagande är avgörande för landets utveckling och att företagare själva bäst avgör verksamhetens behov. De kritiserar aktiebolagslagen för att vara anpassad till större företag och efterlyser enklare regler för småföretag, såsom ändrade krav på årsredovisningar och styrelsearvo-

den, samt övervägande av ”enpersonsbolag”. Förbundet vill även se förenklingar kring tvångslikvidationer och minskning av aktiekapital. Slutligen betonar de behovet av att minska regelkrångel, förenkla skatteregler och stärka samspelet mellan småföretag och samhällets institutioner.

Svensk handel

Svensk Handel betonar vikten av fri företagsamhet som grund för den svenska ekonomin och är positiva till reformer som underlättar för att starta egna företag. Dock anser de att en sänkning av kapitalkravet för privata aktiebolag inte är en sådan åtgärd. De ser en risk att detta på lång sikt kan komplicera för svenska handlare och därför rekommenderar de att förslaget inte genomförs.

Svensk Handel ifrågasätter att en sänkning av kapitalkravet skulle öka nyföretagandet i någon betydande omfattning. De påpekar att det redan finns bolagsformer som inte kräver någon insats i aktiekapital, och att en sänkning av kapitalkravet för privata aktiebolag inte skulle påverka detta. De ser även en risk att en sänkning av kapitalkravet kan underminera aktiebolagens trovärdighet. Detta kan ske genom att alltför låga kapitalkrav underlättar för oseriösa företag som ämnar bedriva ekonomisk brottslighet, samt genom att aktiebolagets rykte försämras. Detta kan i sin tur leda till högre transaktionskostnader för seriösa aktiebolag.

4.3.6 Ideella föreningar

Inom intressentgruppen ideella föreningar finns det 4 intressenter som har varierande åsikter gällande lagförslaget om förändringen av aktiekapitalet i privata aktiebolag. Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet (REKON) är positiva och tillstyrker förslaget, medan Näringslivets Regelnämnd (NNR) och Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget, Sveriges akademikers centralorganisation (SACO) har valt att avstå från att svara på förslaget som presenterades i Ds2019:6. Vidare presenteras en sammanfattning av intressenternas remissvar som har uttryckt sina åsikter om lagförslaget i Ds 2019:6.

Näringslivets Regelnämnd (NNR)

NNR framhåller att det finns både för- och nackdelar med en sänkning av aktiekapitalkravet, vilka bör beaktas innan beslut fattas. De noterar att departementspromemorian förutspår fler bolagsbildningar vid en sänkning och hänvisar till erfarenheter från sänkningen 2010, som tillsammans med andra förändringar ledde till fler nya bolag. NNR anser dock att sambandet mellan sänkningen och ökningen av bolagsbildningar är oklart och föreslår en utvärdering av effekterna av sänkningen från 100 000 kr år 2010. NNR kritiserar konsekvensbeskrivningen för att överdriva positiva effekter och undervärdera risker, exempelvis kreditförluster för borgenärer, som de anser vara försumliga vid ett kapitalkrav på 25 000 kr. De avstyrker förslaget i Ds 2019:6 och anser att underlaget är bristfälligt. NNR rekommenderar att beslutet skjuts upp tills en mer noggrann utvärdering har genomförts.

Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige (REKON)

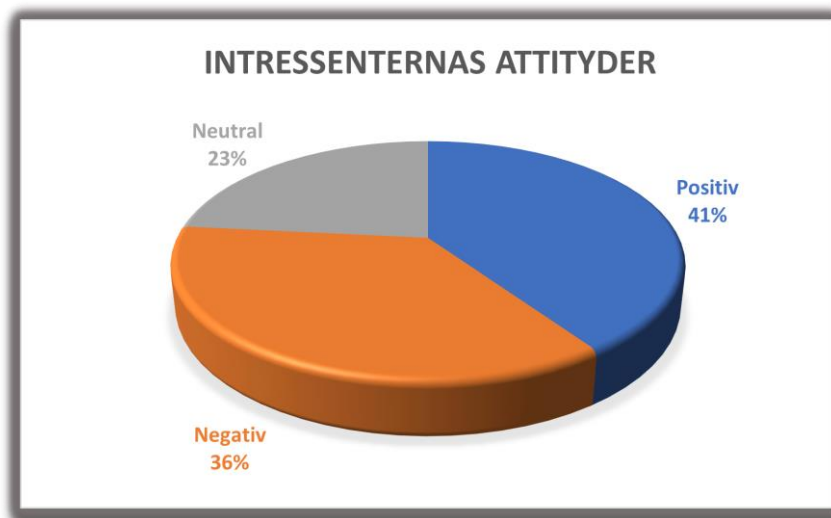
REKON inleder sitt remissvar med att tillstyrka förslaget om att sänka lägsta tillåtna aktiekapital i privata aktiebolag. De framför dock några synpunkter. I promemorian betonas både fördelar och nackdelar med den föreslagna sänkningen, och REKON påpekar att en översyn av reglerna för tvångslikvidation är befogad från ett borgenärsskyddsperspektiv. Regelverket för tvångslikvidationer har kända tillämpningsproblem, och dessa kan förvärras med den föreslagna sänkningen av lägsta tillåtna aktiekapital, menar REKON. Dessutom kan inledandet av en företagsrekonstruktion inte påverka ställföreträdarens personliga ansvar vid bristande uppfyllelse av bestämmelserna om tvångslikvidation, vilket kan ytterligare komplicera genomfö-

randet av rekonstruktioner. REKON föreslår därför att lagstiftaren snarast initierar en utredning med syfte att revidera reglerna för tvångslikvidation.

Svenskt Näringsliv

Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget om att sänka kapitalkravet för privata aktiebolag till 25 000 kr. De varnar för att det kan öppna för oseriöst eller brottsligt företagande och urholka principen om att aktieägare inte ansvarar personligen för bolagets skulder. En sänkning kan leda till att bolag snabbt förbrukar sitt kapital, vilket ökar risken för att styrelse och ägare blir personligt ansvariga. De anser att ett högre kapitalkrav minskar risken för oansvarigt företagande och påpekar att lägre krav kan få banker att kräva personlig borgen, vilket gör det svårare och dyrare för bolag att få krediter. Svenskt Näringsliv framhåller att företagare utan tillräckligt kapital redan kan starta andra företagsformer, som enskild firma eller handelsbolag. De betonar att aktiekapital är en viktig spärr mot ogenomtänkt företagande och att kapitalkravet säkerställer att företagaren gör en seriös insats för sin affärsidé. Vidare föreslår de en översyn av tvångslikvidationsreglerna om kapitalkravet sänks. Dessa regler är komplexa och medför kostnader, och Svenskt Näringsliv anser att de bör förenklas för att bättre skydda aktieägare och borgenärer vid ett lägre kapitalkrav.

En sammanställning av intressenternas attityder gällande sänkningen av aktiekapital för privata aktiebolag, baserat på insamlat empiri har presenterats i diagrammet nedan. Resultaten visar att 41% av intressenterna har en positiv inställning till förslaget, 36 % av intressenterna har en negativ inställning, samt 23% har en neutral inställning till lagförslaget som presenterades i Ds2019:6.

Figur 2: Summering av intressenternas inställningar till lagförslaget i Ds2019:6

5 Analys

5.1 Intressenternas inställningar till förslaget

5.1.1 Statliga myndigheter

Studiens tabell 2 visar att 58% av de 19 remissvaren som tillhörde kategorin Statliga Myndigheter visade sig ha en positiv inställning, medan 16 % uttryckte en negativ inställning och 26% valde att vara neutrala eller inte uttrycka några åsikter alls. Detta mönster av procentandelar understryker en delad uppfattning inom intressentgruppen. Intressant nog är att trots denna splittring mellan instanserna, framkom liknande uppfattningar och motiveringar, oberoende av om instanserna var positiva eller negativa till förslaget.

En av de återkommande positiva åsikterna från instanser som exempelvis Bolagsverket, Skatteverket och Tillväxtverket, som var positiva till förslaget i Ds 2019:6, var att en ytterligare sänkning av AK skulle främja ökat entreprenörskap och göra bolagsformen mer tillgänglig, särskilt för småföretagare. Trots det valde flera intressenter bland andra BFN, Bolagsverket samt Skatteverket, oavsett deras inställning till förslaget, att fokusera på behovet av att granska KBR-reglerna samt likvidationsprocessen, och förespråkade en översyn av dessa regler. Detta kan utifrån Freemans intressenteori tolkas som att intressenter som delar liknande uppfattningar och intressen tenderar att bilda en grupp för att kunna förstå och påverka företagets beteende, i detta fall förslaget i Ds 2019:6, genom relationen mellan företaget och dess externa miljö (Freeman 1984, ss. 46 – 47). Precis som bestämmelsen om tvångslikvidation i 25 kap. 13 § ABL påpekar intressenterna att om företaget hamnar i en likvidationssituation, kan detta resultera i att ägaren personligen blir ansvarig för företagets åtaganden. Med ett lägre aktiekapitalkrav inträffar KBR närmare den punkt där hälften av AK har använts och en likvidationsprocess blir ett faktum, vilket i sin tur kan leda till ifrågasättande av den ansvarsfrihet som vanligtvis följer med bolagsformen. En del av intressenter väljer även att lyfta fram kunskapsbristen som kan uppstå vid stiftningen av aktiebolag med ett lägre aktiekapitalkrav, vilket potentiellt kan öka antalet situationer där en KBR behöver upprättas. Detta poängteras även av Hall (1992, s.224) att otillräcklig kapitalisering och bristande förståelse för kapitalhantering kan resultera i företagsmisslyckanden. Enligt 25 kap. 19 § Aktiebolagslagen kan ägarna bli personligt ansvariga om lagar och regler inte följs, vilket kan resultera i liknande situationer på grund av bristande kunskap (SOU 2008:49 ss. 115 – 116). En annan aspekt som flera intressenter väljer att lyfta fram är avsaknaden av en konsekvensanalys för de potentiella negativa effekterna av förslaget. Dessutom ses avsaknaden av en utvärdering av tidigare sänkningar av aktiekapitalkravet, vilket kunde ha utgjort underlag för en ytterligare sänkning, som något negativt av många inom gruppen. Detta kan tolkas utifrån det Deegan poängterar vikten av att skapa förtroende genom att ha lämpliga förutsättningar, som något som saknas i detta fall (Deegan 2011. S.344). Det understryks bristen på en konsekvensanalys från dem tidigare sänkningar av AK, vilket flera intressenter framhäver, då det endast individuella tolkningar föreligger, vilket i sin tur kan leda till bristande förtroende för förslaget.

Oberoende av den ursprungliga inställningen till förslaget har intressenterna inom gruppen Statliga Myndigheter varierande synsätt på specifika frågor. Till exempel enligt Ekobrottsmyndighetens samt Åklagarmyndighetens bedömning kan den ökade tillgängligheten för att starta aktiebolag, vilken nu underlättas, möjligen resultera i en ökning av icke-seriösa företag och ekonomisk brottsliga verksamhet. Bergström och Samuelsson (2012, ss. 44) framhäver att en av motiveringarna till att det finns krav på aktiekapital är att det fungerar som en barriär mot icke-seriösa samt ekonomisk brottsliga bolag. Samtidigt understryker Mulbert & Birke

(2002, ss. 711 – 712) att detta krav även fungerar som en skyddsåtgärd för bolagets borgenärer. Med andra ord utgör dessa aspekter grundläggande förutsättningar för aktiekapitalens existens.

En del intressenter inom gruppen hävdar att det är acceptabelt att sänka aktiekapitalet ytterligare till 25 000 kr, då synen på ett minimikrav på 50 000 kr, som ett skydd, redan har försvagats och en ytterligare sänkning inte skulle utgöra en betydande skillnad. Å andra sidan anser vissa att ett aktiekapital på 25 000 kr är godtagbart då det fortfarande representerar ett väsentligt belopp och därigenom fortsätter att utgöra en spärr för icke-seriösa och brottsliga verksamhet, samt fungera som ett skydd för borgenärer. Samtidigt förespråkar några inom gruppen att minimikravet på aktiekapital bör avskaffas helt, eftersom det anses vilseledande för den som vill starta ett aktiebolag. Istället förespråkas ändringar i ABL och utforskning av alternativa lösningar för att skydda bolagets borgenärer. Denna åsikt delas även av Milne (2001) och Ewang (2007), som ifrågasätter om minimikravet på aktiekapital verkligen uppfyller sitt syfte och diskuterar om det bör bevaras eller tas bort helt för att undvika missförstånd, särskilt gällande borgenärsskyddet (Milne 2001, ss. 315 – 318; Ewang 2007 ss. 10 – 29). Vissa i intressentgruppen framhäver att en ytterligare sänkning av aktiekapitalet kan resultera i att bolagsformen blir utnyttjat för brottsliga syften och därmed medföra en ökad ekonomisk brottslighet. Å andra sidan förs det fram att den ökade brottsligheten förmodligen inte bör vara betydande i jämförelse med det förväntade antalet nystartade företag som förslaget sannolikt kommer att generera. Andra ifrågasätter dock genomförandet av en förändring som troligtvis leder till ökad brottslighet och anser att detta resonemang är ogenomtänkt, vilket överensstämmer med Karlsson-Tuulas (2019, ss. 69–70) synpunkt.

Generellt sett är det tydligt att oavsett inställningen till förslaget, så önskar alla parter inom gruppen en omfattande rapport och utvärdering från den tidigare sänkningen år 2010 samt en analys av hur lagförslaget från år 2019 kan få konsekvenser. Denna inställning reflekterar principerna i maktförhållanden enligt Bachrach & Baratz (1963, s.638), där intressenterna kräver en bedömning av olika konsekvenser som ett beslut har på omgivningen. Det antyder även att verksamhetens beteende och beslutsfattande kan potentiellt påverkas av intressenternas kritiska synpunkter och bedömningar, enligt Dahl (1957, s.208). Det understryks av Friedman & Miles (2002, ss.18 – 19) att intressenter innehar rättmätiga intressen i hur organisationen bedriver sin verksamhet. En övervägande uppfattning bland majoriteten av intressenterna inom gruppen är att de regler och krav i ABL, särskild gällande tvångslikvidation, kontrollbalansräkning samt borgenärsskydd bör genomgå granskning. Detta kan tolkas att intressenterna inom gruppen delar liknande uppfattningar som Freeman & Wicks (2003, s.486) om att en intressentgrupp har förmågan att påverka en verksamhet genom sina attityder, synpunkter och förväntningar.

5.1.2 Högskolor & Universitet

Intressentgruppen Högskolor & Universitet består av 3 respondenter som uttryckt varierande åsikter. En andel av 33% visade en positiv attityd till lagförslaget, en andel av 33% hade en negativ attityd till sänkningen av AK, samt resterande 33% avstod från att svara. Det föreligger därmed oenighet inom intressentgruppen, samtidigt som de uttryckta synpunkterna är relativt likvärdiga.

En gemensam punkt för analysen av Högskolor och Universitetens attityder, är att det indikeras att en ytterligare sänkningen av AK för privata aktiebolag kan öka risken för aktiebolagets borgenärer. Exempelvis delar Stockholms universitet åsikter med en del instanser inom intressentgruppen Statliga Myndigheter, vilka hävdar att AK i sig inte utgör en tillräcklig säkerhet för aktiebolagets borgenärer. Dessa intressenter förespråkar möjligen att ytterligare säkerheter kan krävas från företaget. Detta resonemang kan kopplas till begreppet ”intressenternas makt”

enligt Deegan & Unerman (2011, s.349), vilket innebär att organisationen förväntas uppfylla samhällets normer, förväntningar och krav gentemot dess intressenter. Å andra sidan konstaterar Uppsala universitet att förslaget i Ds 2019:6 är en politisk önskan och att det inte har tillräckligt stöd i vare sig juridisk eller ekonomisk forskning, vilket anses vara anmärkningsvärt, särskilt med tanken på dess påverkan på landets näringsverksamhet. Denna synpunkt kan kopplas till Dahl (1957, s.202) teori om maktpositioner och antyder att det kan finnas olika tolkningar av argumentet, beroende på hur makt manifesterar sig i olika situationer. En gemensam nämnare är dock att dessa former av makt har sin grund i deras verkställande, enligt Lukes (2005, ss.2 – 3). Detta blir särskilt relevant när förslaget i Ds2019:6 om att sänka aktiekapitalet till 25 000 kr trädde i kraft 1 januari år 2020. Med ett maktperspektiv i åtanke kan detta även tolkas att verksamheter tar beslut med en förutbestämd intention där det redan har beslutats att förslaget ska godkännas.

Slutligen uttrycker de två instanserna sina åsikter om kontrollbalansräkning och likvidation. De påpekar att med ett lägre kapitalkrav ökar risken för att KBR måste upprättas och att likvidation kan bli mer vanligt förekommande. Till exempel kan även en liten, oväntad kostnad leda till behov av att upprätta en KBR. Dessa förändringar påverkar särskilt nystartade bolag som börjar med det lägsta aktiekapitalkravet eftersom det finns många tidiga kostnader innan verksamheten blir lönsam. Anledningen till att de belyser detta är att reglerna som aktiebolag måste följa, om en sådan situation uppstår, är både kostsamma och tidskrävande, vilket kan resultera i att uppmärksamheten på själva verksamheten förloras. Det även påpekas i NJA 1947 (s.647) att kapitalbrist utgör en avgörande faktor som resulterar i ekonomiska utmaningar. Det tyder på att intressenterna är oroad över denna fråga eftersom aktieägare inte är tillräckligt skyddade när en verksamhet bedrivs med otillräckligt kapital. Studiens analys av intressentgruppens svar indikerar även att borgenärsskyddet förlorar sin effektivitet, vilket får negativa följder för både företagare och aktieägare. Intressentgruppen föreslår en översyn av bestämmelserna gällande KBR, tvångslikvidation vid kapitalbrist, samt borgenärsskyddet innan förslaget genomförs. Detta resonemang är förenligt med teorin om intressentmakt vilket påpekas av Bruzelius och Skärvad (2004, s.70), där de mest inflytelserika intressenterna antas kunna påverka en verksamhet för att realisera sina önskade mål. Genom att uttrycka sin önskan om att reglerna ska granskas, strävar intressentgruppen efter att påverka och därigenom säkerställa att deras önskemål blir uppfyllda.

5.1.3 Fackförbund

Intressentgruppen Fackförbund består av fyra instanser, av vilka 50 % är positiv inställda till lagförslaget och 50 % är negativ inställda, därmed finns det oenighet inom gruppen om förslaget i Ds2019:6. I de remissvar som har kommit in framhålls en del positiva aspekter, däribland att en sänkning av kravet på AK sannolikt kommer att öka antalet nybildade bolag. Detta resonemang även framhävs i Ds2019:6, där det betonas att en liknande sänkning av AK år 2010 ledde till positiva resultat. Dessutom argumenterar Sveriges Ingenjörer att denna sänkning anses överensstämma med den trend som sker inom EU, där flera länder valde att antingen slopa AK-kravet helt eller sätta det till en symbolisk summa som 1 euro. Sett ur detta perspektiv förväntas sänkningen medföra gynnsamma resultat, då det är önskvärt att Sverige följer den internationella utvecklingen på detta område. Detta kan tolkas att intressentgruppens inställning, enligt den insamlade empirin, överensstämmer med konceptet av ett socialt kontrakt, som beskrivs av Donaldson & Prestons (1995, ss.82 – 83). Enligt detta kontrakt förväntas verksamheten eftersträva att följa de normer, trender samt förväntningar som råder i samhället. Unionen som representerar nära 10 000 egenföretagare, påstår att fyra av fem nya arbetstillfällen genereras av småföretag. Därav menar instansen att det är avgörande för Sveriges framtida välfärd att företagare har gynnsamma förutsättningar att etablera och expandera sin verksamhet. Unionen anser att en sänkning av kapitalkravet för privata aktiebolag kan

främja ökningen av företagsverksamhet i Sverige. Diskussionen om begreppen intressent och intressentmakt av Kaymak & Bektas (2017, s.557) belyser att det kan tolkas på olika sätt och att detta möjliggör en bred användning av intressentteorin. På samma sätt som intressentgruppen Statliga Myndigheter, delar även Fackförbunden uppfattningen om att en ytterligare sänkning av aktiekapitalkravet gynnar tjänstesektorn, vilket även framgår i förslaget Ds 2019:6. Denna tolkning antyder att intressenternas åsikter överensstämmer med Rhenmans (1964) och Ahlstedt & Jahnukainens (1971, se Strand 2015, s.91) påstående om att det finns ömsesidig påverkan mellan en verksamhet och dess intressentgrupper. Detta synsätt kan betraktas i linje med perspektivet hos Friedman & Miles (2002, ss.18–19), som hävdar att intressenterna varierar i sina egenskaper och därmed har skilda intressen, värderingar och målsättningar som de försöker uppnå. Detta antagande kan förklara varför särskilt tjänstesektorn gynnas av en minskning av aktiekapitalkravet.

Förutom de positiva aspekterna som intressentgruppen uppmärksammat i remissvaren, har det även nämnts en rad brister. Det finns en allmän oro bland de flesta aktörer inom denna intressentgrupp angående avsaknaden av en noggrann och detaljerad utvärdering av den tidigare sänkningen år 2010. En sådan utvärdering skulle kunna öka förtroendet för lagförslaget, särskilt med tanke på att vissa har framhållit att underlaget för lagförslaget är otydligt och bristfälligt. Denna synpunkt överensstämmer med Deegans observation (2011, s.344), där han betonar att tillförlitliga förutsättningar är avgörande för att bygga förtroendet bland intressenter. En del instanser inom intressentgruppen menar att en minskning av aktiekapitalet leder till en försämrad skyddsnivå för bland andra borgenärer, leverantörer, ägare och investerare. Detta resonemang sammanfaller även med Verheul & Thuriks (2001, ss.330 – 331) argumentation som hävdar att aktieägare kan bli personligt ansvariga för bolagets betalningar. Detta resoneras utifrån intressenternas påpekande att borgenärer kan begära personlig borgen eller andra borgensåtaganden från aktieägarna. Det anses vara en möjlig orsak till ansvarsgenombrott enligt argumenten från Oppenheimer (2007, s.5), samt de konsekvenser som rör borgenärsskyddsregler, vilka diskuterades i samband med den tidigare minskningen av AK (SOU 1987:59, ss. 77–78). En del intressenter inom gruppen är oroliga över att en ytterligare minskning av aktiekapitalet kan potentiellt resultera i ökad brottslighet, genom att bolagsstrukturen blir utnyttjad för olagliga ändamål. Detta kan i sin tur skada bolagsformens anseende och trovärdighet. Enligt Deegan (2011, s.315) är samhället försedd med förväntningar som även inkluderar förväntningar på aktiebolagsformen. En minskning av aktiekapitalet kan därmed underminera bolagsformens rykte och förmåga att uppfylla dessa förväntningar.

5.1.4 Branschorganisationer

Inom intressentgruppen branschorganisationer visade 9 % en positiv inställning till förslaget, medan 55 % hade en negativ inställning. Övriga 36 % antingen avstod från att ge synpunkter eller valde att inte svara. Det framgår tydligt att en övervägande andel av denna intressentgrupp har en negativ inställning till promemorian Ds 2019:6. Det är värt att notera att den negativa attityden inom gruppen är motiverad av en rad olika argument. En del av intressenter lyfter frågor som berör vikten att upprätthålla hög kvalitet inom branschen och tydligt fastställa de villkor och regler som råder, medan andra intressenternas svar antyder att deras delade åsikter främst återspeglar ekonomiska motiv.

Intressentgruppen betonar de fördelaktiga effekterna av att minska kravet på aktiekapital och framhåller att detta kommer att öka företagsflexibiliteten och främja entreprenörskapet. Å andra sidan anser även intressenterna huvudsakligen att lagförslaget kommer att försvaga skyddet för bolagets borgenärer. Enligt Andersson (2010, s.271) är syftet med borgenärsskyddsreglerna att skydda aktiebolagets borgenärer, vilket kan tolkas som att detta skydd kan bli svagare om aktiekapitalet minskas. En invändning mot påståendet att en sänkning av kravet på aktiekapitalet i aktiebolag skulle möjliggöra investeringar i fler företag är, enligt Spar-

bankernas riksförbund, att aktiekapitalets roll som en skyddsbarriär har en avskräckande effekt på skapandet av aktiebolag som är ogenomtänkta och saknar tillräcklig livskraft. Utifrån bestämmelsen i 17 kap.3 § ABL tillåts inte ägarna att ta ut startkapitalet från aktiebolaget. Det anses att aktiekapitalet, som fungerar som en säkerhet för bolagets borgenärer och en hindrande faktor för ogenomtänkt och opålitligt företagande, minskar i effektivitet. Intressentgruppen även poängterar att bristande kompetens och kunskap hos nya företagsgrundare kommer att bli mer problematisk om aktiekapitalet minskas. Det kan tolkas att intressentgruppen har delade åsikter och att de noggrant överväger både fördelar och nackdelar med lagförslaget i Ds 2019:6. Oron över att borgenärsskyddet ska försvagas är en gemensam bekymring bland branschorganisationer, vilket intressenterna anser kommer att resultera i ogynnsamma effekter samtidigt som det kan göra det enklare för nystartade aktiebolag. Exempelvis noterar FAR att om kapitalkravet sänks ytterligare kan det underlätta för personer att starta ett aktiebolag. Samtidigt varnar FAR för att det kan öka risken för att nya företag bryter mot regler. Detta beror på att intressentgruppen ser aktiekapitalet som en säkerhetsåtgärd mot ogenomtänkt företagande. Tolkningsmässigt antas det att det kommer att finnas en koppling mellan en ökning av nya företag och en ökning av konkursfall för nyetablerade företag som ett resultat av ett ytterligare sänkt kapitalkrav. I motsats till de negativa åsikterna, har Sveriges advokatsamfund och Srf konsulterna en positiv syn på att främja nya företag. De påpekar dock bristen på en noggrann utredning för att bedöma om tidigare sänkningar av aktiekapitalet, såsom 2010 års, faktiskt ökade antalet nya aktiebolag. Trots att intressenterna stödjer initiativet att främja nystartade aktiebolag, ifrågasätter de genomförandet av lagändringen. De oroar sig för att det kan leda till ökade konkursfall och tvivlar på att det kommer att resultera i en betydande ökning av privata aktiebolag. Andon, Baxter och Chuas (2015, s.996) påstående om maktposition bekräftas av intressentgruppens kommentarer gällande avsaknaden av stöd samt en ordentlig tidigare granskning.

Branschorganisationer har uttryckt liknande åsikter angående ABL, i synnerhet kapitalskyddsregler, regler om likvidation och skyldigheter om att upprätta en kontrollbalansräkning. Detta anses bero på att gruppen delar gemensamma intressen och liknande omfattning, vilket leder till likartade ställningstaganden till förslaget i Ds2019:6. Enligt 25 kapitel 13 paragrafen i Aktiebolagslagen blir ett aktiebolag likvidationspliktigt om dess egna aktiekapital utgör mindre än hälften av det totala aktiekapitalet. Branschorganisationer påpekar att förslaget i Ds2019:06 inte föreslår förändringar av reglerna kring skyldigheten att upprätta en kontrollbalansräkning vid konkurs eller åtgärder om likvidation. Generellt har intressentgruppen en negativ inställning och är eniga om att det behövs förbättringar av krav och regler innan AK kan sänkas ytterligare. Detta anses botts i den oro som framkommer i de remissvar de har lämnat, angående de potentiella konsekvenserna om inga åtgärder vidtas. Enligt (SOU 2008:49, s.110) stödjer argumentet behovet av att motverka de negativa effekterna av ett sänkt aktiekapitalkrav.

Enligt den empiriska undersökningen visar branschorganisationer en negativ attityd och bekymmer över att förslaget kan leda till följder inom områden såsom kreditvärdering, kreditgivning samt fakturering. Av den anledningen hävdar intressentgruppen att konsekvenser som detta kan ha för bolagets intressenter, i synnerhet borgenärer, kreditorer, kunder, leverantörer samt även regler om personligt ansvar bör granskas noggrant. Enligt Svenska Bankföreningen och Finansbolagens förening finns det en ökad risk för att mindre kreditorer och leverantörer kommer att drabbas av en sårbar ekonomisk ställning om AK minskas ytterligare. Lindskog (2015, ss.157 – 158) delar samma uppfattning som intressentgruppen angående risken för aktiebolagets borgenärer. Enligt Andersson (2010, s.32) omfattar kapitalskyddsregler områden såsom beloppsspärr, försiktighetsregeln samt värdeöverföringar, vilka är avsedda att skydda borgenärerna. Det kan tolkas att en sänkning av aktiekapitalet leder till intressenterna

tvivlar på om de aktuella reglerna och kraven är tillräckliga för att skydda aktiebolagets intressenter.

5.1.5 Arbetsgivarorganisationer

Inom intressentgruppen Arbetsgivarorganisationer finns det sex instanser. Av dessa hade 50 % en positiv attityd och 50 % en negativ attityd gentemot lagförslaget i Ds 2019:6. Därmed är åsikterna inom gruppen jämnt fördelade mellan positiva och negativa.

Almega, Almi företagspartner AB samt Företagarna visar generellt en positiv inställning till förslaget om att sänka aktiekapitalet. Instansen Företagarna menar emellertid att även med ett aktiekapital på 50 000 SEK förbrukas kapitalet snabbt vid kapitalbrist. Enligt SOU 2008:49 (s.50) en underkapitalisering uppstår när ett aktiebolag tydligt saknar tillräckligt med kapital för att driva verksamheten. I NJA 1947 (s.647) påpekas att det är av stor betydelse för borgenärerna att vara medvetna om detta för principen om ansvarsgenombrott. Intressentgruppen är överens om att sådana situationer ofta inträffar utan borgenärernas medvetenhet om situationen. Bruzelius & Skärvad (2004, s.75) föreslår att borgenärernas bristande medvetenhet kan ses som ett uttryck för makt, där mindre inflytelserika intressenter ofta ignoreras när de försöker motsätta sig bolagets handlingar och agerande.

Almi påstår att en sänkning av aktiekapitalkravet för aktiebolag skulle möjliggöra flera investeringar i företag. Dock hävdar Företagarna att borgenärer kommer att ställa högre säkerhetskrav om AK sänks ytterligare, det vill säga till 25 000 SEK. Detta resonemang kan kopplas till Freeman & Wicks (2003, s.486) beskrivning av olika sätt en intressentgrupp kan påverka och / eller bli påverkad av verksamhetens mål. Å andra sidan finns argumentet att risken för att aktiebolag missbrukas som verktyg för brottslig verksamhet kommer att öka. Bägge ståndpunkterna kan tolkas med utgångspunkt från Deegan & Unermans (2011, ss.321 – 322) perspektiv där öppna systemorienterade teorier betraktar ett företag som en del av en större samhällsstruktur. Detta beror på att intressentgruppen är bekymrade över att en sänkning av aktiekapitalet försvagar hindren för ogenomtänkt och icke seriöst företagande, vilket påverkar verksamhetens beteende och agerande. Almega framför liknande argument likt Bachrach & Baratz (1963, s.639) om att det är möjligt att reglera och övervaka aktiebolag, vilket är anledningen till att stora företag föredrar att samarbeta och göra affärer med aktiebolag i stället för exempelvis enskilda firmor. Det kan tolkas att det finns en makt- eller hierarkisk struktur, där en verksamhet har förmågan att påverka en annan verksamhet att agera på ett visst sätt.

Instanserna Fria företagare, Småföretagarnas Riksförbund och Svensk handel visar generellt en negativ inställning till förslaget. Intressenterna framhåller att åtgärder för att stärka borgenärsskyddet bör införas innan lagförslaget i Ds2019:6 verkställs. Instansen Fria företagare kritiserar sänkningen av AK då de föreslagna reglerna kring KBR, tvångslikvidation och granskning av aktiebolag är krångliga och komplicerade, särskild för småföretagare, vilket kommer att leda till onödiga administrativa problem. Även i SOU 2008:49 (s.110) påvisas att sänkningen av AK år 2010 resulterade i ökade samhällskostnader då processen att registrera och granska ett privat aktiebolag kan vara komplicerat och utmanande. Intressentgruppen är eniga om att nystartade bolag kommer att ställas inför problem med tvångslikvidation på grund av underkapitalisering. Påståendet bekräftas i SOU 2008:49 (ss.50 – 51) då en av förutsättningarna för ansvarsgenombrott anses vara underkapitalisering, när ett aktiebolag klart brister i kapital för att kunna fortsätta sin verksamhet. I NJA 1947 (s.647) tydliggörs vikten av underkapitalisering i ett företag, vilket kan förväntas öka om minimikravet på AK sänks ytterligare. Ansvarsgenombrott som begrepp används för att beskriva fall i vilka en aktieägare kan åläggas personligt ansvar (1 kap. 3 § ABL). Studiens empiriska data tyder på att ansvarsgenombrott förväntas öka bland nystartade aktiebolag, som ett resultat av ytterligare sänkt minimikrav på AK. Svensk handel är emot lagförslagets påstående om att sänkt aktiekapitalkrav skulle gynna nystartade bolag. Instansen menar att det redan finns företagsformer i

vilka inte behövs någon insats i aktiekapital. En sänkning av minimikravet på AK kan på lång sikt försvaga förtroendet för aktiebolag av flera skäl, menar intressentgruppen. För det första kan allt för låga kapitalkrav göra det lättare för icke seriösa bolag att bedriva ekonomisk brottslighet. För det andra kan det leda till att aktiebolagens anseende försämras. Detta påstående kan tolkas att intressenterna är oroliga att ytterligare sänkt aktiekapital kan påverka bolagsformens goda rykte negativt samt leda till ökade transaktionskostnaderna för seriösa aktiebolag, då fler personer utan rätt kunskap om bolagsformen kan starta ett aktiebolag med ett så pass lågt startkapital.

5.1.6 Ideella föreningar

Inom intressentgruppen Ideella föreningar finns det fyra enheter. Av dessa visade 25 % en positiv attityd, 50 % en negativ attityd till lagförslaget samt 25% valde att inte svara. Detta tyder på att intressenterna inom denna kategori i genomsnitt har en negativ inställning till lagförslaget i Ds2019:6.

Intressentkategorin Ideella föreningar instämmer med lagförslagets uppfattning att en sänkning av aktiekapitalet kan främja företagande och öka antalet nya företag. Även ur ett EUperspektiv ses sänkningen som följdriktig med de förändringar som sker, där flertal länder har valt att avskaffa AK-kravet helt eller sätta det så lågt som 1 euro. Med detta i åtanke förväntas sänkningen leda till positiva resultat, då Sverige inte bör vara avvikande från resten av världen i denna fråga. Intressenterna framför dock kritik mot den bristfälliga utvärderingen av konsekvenserna från sänkningen som genomfördes år 2010. En tolkning kan göras att instanserna Näringslivets Regelnämnd (NNR) samt Svenskt näringsliv önskade en mer utförlig bedömning av hur intressenterna har påverkat och blivit påverkade av tidigare lagändringen. Tydliggörande av förslagets underlag skulle kunna öka förtroendet för det, eftersom det finns intressenter som betonar att det nuvarande underlaget är för otydligt och bristfälligt. Detta resonemang är i enlighet med Deegans syn (2011, s.344) på vikten av att skapa rätt förutsättningar för att vinna intressenters förtroende.

Instansen REKON påpekar problemen gällande personligt ansvar och hur detta kan komplicera företagsomstrukturering om lagförslaget träder i kraft. I SOU 1987:59 (s.77) nämns att en aktieägare kan, under vissa omständigheter, hållas personligt betalningsansvarig. Intressentgruppen är eniga i sina remissvar om att reglerna för tvångslikvidation och borgenärsskyddet bör granskas noggrant innan förslaget i Ds 2019:6 införs. Intressentgruppens oro för borgenärsskyddsreglerna kan tolkas ha koppling till principen om ansvarsgenombrott, särskilt i de situationer där aktieägaren blir personligt ansvarig för företagets skulder, trots begränsat ansvar (1 kap. 3 § ABL). Intressenterna framför kritik då de hävdar att sänkningen av aktiekapitalkravet kommer att leda till en ökning av personligt betalningsansvar och ansvarsgenombrott. Svenskt Näringsliv är kritiska till att sänka AK ytterligare, då nuvarande regler redan tillåter företagare att starta företag utan tillräckligt kapital genom andra företagsformer, som enskild firma eller handelsbolag, som inte har sådana krav. Instansen menar att en sänkning till 25 000 kr skulle kunna göra det svårare och dyrare för bolag att få extern finansiering och öka de personliga riskerna för aktieägarna, vilket kan inskränka fördelarna med aktiebolagsformen samt skada bolagsformens goda rykte. Detta är i linje med vad Deegan (2011, S.315) understryker att samhället har vissa förväntningar, vilket även gäller för aktiebolagsformen. En minskning av aktiekapitalkravet skulle kunna leda till att bolagets goda rykte skadas och att de förväntningar som ställs på associationsformen inte längre uppfylls.

5.2 Tendenser i intressenternas inställningar

Angående regeringens lagförslag om att sänka aktiekapitalkravet, varierar intressenternas inställningar beroende på deras perspektiv. Trots denna variation kan vissa gemensamma tendenser observeras bland de olika intressentkategorierna.

En framträdande tendens är att alla intressentgrupper är positiva till att stödja företagande och att möjliggöra för fler seriösa entreprenörer att etablera privata aktiebolag. Samtidigt finns det en ytterligare tendens som pekar på oro över de negativa konsekvenserna. Det framhävs att lägre aktiekapital kan ge utrymme för oseriösa och potentiellt kriminella verksamheter. En annan tydlig tendens som framträder är att intressenterna anser att deras skydd kommer att försvagas om AK sänks till 25 000 kr. Därför har intressentgrupper huvudsakligen en negativ inställning till nuvarande borgenärsskyddsreglerna. Å andra sidan hävdar vissa intressenter att det nuvarande kapitalkravet inte tillräckligt skyddar bolagets borgenärer och att det därför inte bör vara det enda skyddet. Därav anser dessa intressenter att en sänkning av aktiekapitalkravet inte nödvändigtvis utgör en risk för borgenärerna och visar därmed en positiv inställning till lagförslaget.

Instansernas remissvar indikerar tydligt att lagförslaget i Ds2019:6 kommer med negativa påföljder, vilket leder till en negativ inställning. De hävdar att en sådan lagändring kommer att öka förekomsten av personligt ansvar enligt aktiebolagslagen och ansvarsgenombrott för nystartade aktiebolag. Även om intressenterna framhäver vissa brister och negativa konsekvenserna av lagförslaget, anser många av de ändå att lagförslaget kan medföra önskvärda positiva resultat.

Flera instanser uttrycker oro över att det inte har gjorts en grundlig utvärdering och uppföljning av den tidigare sänkningen från år 2010. Bristen på sådan bedömning leder till att intressenterna är skeptiska till en ny sänkning, vilket resulterar i en negativ inställning till lagförslaget om att sänka aktiekapitalet. Intressenterna menar att en noggrann uppföljning, av den tidigare sänkningen, skulle ha bidragit till en ökad trygghet, vilket i sin tur hade kunnat leda till flera positiva inställningar till en ny sänkning av aktiekapitalkravet.

Intressenterna lyfter fram ett annat framträdande tendens, nämligen risken att aktiebolag som associationsform förlorar sin grundläggande funktion. De menar att principen om att aktieägare ska vara befriade från personligt ansvar kan påverkas negativt om kapitalkravet sänks. Det förutses även att detta kan leda till att fler nystartade bolag snabbare hamnar i tvångslikvidation och att underkapitalisering blir allt vanligare. Dessutom påpekar intressenterna att det redan existerar associationsformer utan kapitalkrav, vilka kan vara som alternativ till aktiebolag om det saknas tillräckliga finansiella medel.

Flertalet intressenter formulerar sig på ett sätt som antyder att makt är en del av processen och att det finns en maktdynamik kopplad till förslaget om att sänka aktiekapitalkravet. Intressenterna uttrycker en negativ inställning då de upplever att de saknar inflytande över lagförslaget. De menar att deras synpunkter, förväntningar och de möjliga påföljderna inte behandlas på ett tillfredsställande sätt. Intressenterna påpekar att deras synpunkter borde beaktas, något som de menar inte reflekteras i uppföljningen av tidigare förslag eller i analysen av det aktuella förslaget. Trots kritiken som riktats mot regeringens lagförslag om att sänka aktiekapitalet, råder det en viss oenighet och en blandad uppfattning om att sänka aktiekapitalkravet till 25 000 kr. Intressenterna menar att deras tidigare förväntan och förbättringsförslag inte har beaktats, vilket förstärker uppfattningen att makt är en avgörande faktor i processen kring lagförslaget.

6 Diskussion och slutsats

6.1 Sammanfattande diskussion

Syftet med denna studie var att undersöka intressenternas inställningar, baserat på de inkomna remissvaren, angående förslaget att sänka aktiekapitalet för privata aktiebolag från 50 000 kr till 25 000 kr. Baserat på deras svar har en analys och tolkning genomförts för att identifiera tendenser i intressenternas inställningar. Dessutom avser studien att undersöka om dessa inställningar har påverkat regeringens beslut att sänka aktiekapitalkravet. För att uppnå detta har studien fokuserat på de två följande forskningsfrågorna:

- Vilka argument och perspektiv har olika intressenter framfört i sina remissvar angående sänkningen av aktiekapitalet för privata aktiebolag?
- I vilken utsträckning har intressenternas synpunkter påverkat regeringens beslut om lagändringen som innebär ett sänkt aktiekapital för privata aktiebolag?

Dessa frågor besvaras nedan i en diskussion som sammanfattar resultaten och slutsatserna utifrån studiens undersökning.

Studiens forskningsfrågor har besvarats genom en granskning samt analys av sammanlagt 47 remissvar från de instanser som har blivit ombedda att yttra sig över regeringens förslag i promemoria Ds 2019:6 gällande en sänkning av aktiekapitalet för privata aktiebolag från 50 000 kr till 25 000 kr. En sammanställning av intressenternas inställningar till lagförslaget presenteras i tabell 2 avsnitt 4.2. I tabell 2 är antalet samt procentandelen av intressenterna som tillstyrkt förslaget med ett ja 19 (40,4%), instanser som avstyrkt förslaget med ett nej är 17 (36,2%) samt intressenter som varit neutrala, det vill säga antingen hade inga synpunkter gällande förslaget, eller avstod från att svara är 11 (23,4%). Studien har belyst instansernas attityder mot förslaget om ett sänkt aktiekapital genom att analysera deras remissvar. I studiens analys uppmärksammas potentiella risker och konsekvenser med lagförslaget, vilket har lett till upptäckten av tendenser i intressenternas remissvar och inställningar. Instansernas inställningar till lagförslaget har bedömts utifrån olika perspektiv. Intressenterna menar att lagförslaget leder till både fördelaktiga och ogynnsamma effekter. Detta har lett till en splittrad uppfattning bland intressenterna om lagförslaget i Ds2019:6.

Vid genomgången av remissvaren framkom flera positiva kommentarer från olika intressentgrupper gällande lagförslaget i promemorian Ds 2019:6. Bland dessa kommentarer nämndes att lagförslaget skulle bidra till att associationsformen blir mer tillgänglig, kan främja företagsamhet samt att Sverige anpassar sig till den rådande trenden inom EU. Trots detta, oavsett inställningen till lagförslaget, var det mestadels negativa synpunkter som dominerade bland de flesta intressentgrupper. Detta kan delvis bero på att remissinstanserna förväntades kritiskt granska förslaget och dess konsekvenser, vilket kan ha bidragit till att deras kommentarer ofta uppfattades som negativa. Genom remissvaren framkom också att instansernas inställning till förslaget och deras efterföljande kommentarer inte alltid stämde överens, särskilt bland de som var positiva och tillstyrkte förslaget, då deras kommentarer liknade dem som var kritiska och avstyrkt förslaget. Majoriteten av intressenter, oberoende av deras inställning till förslaget, påpekar uppreparade gången att reglerna gällande kontrollbalansräkning samt likvidation bör ses över innan lagförslaget träder i kraft. Flertal intressenter understryker att ytterligare minskning av AK kan medföra negativa konsekvenser. Andra kommentarer som framkommer från samtliga intressentgrupper handlar om aktiekapitalets roll som ett skydd för bolagets borgenärer samt dess funktion som en spärr mot icke seriösa och otillräckligt genomtänkta företag. Det finns dock oenighet i dessa frågor, både inom och mellan olika intressentgrupper. Detta leder till intrycket att intressenternas invändningar inte riktas mot själva storle-

ken på aktiekapitalet, utan snarare mot hur lagförslaget är utformat och hur ytterligare en minskning av AK kan påverka andra regler, sådana som kontrollbalansräkning, likvidations- samt borgenärsskyddsregler. En möjlig förklaring till de varierande inställningar till lagförslaget och de skilda åsikterna bland instanserna kan vara att intressenterna ha olika prioriteringar och förväntningar. Det verkar som att den största skillnaden ligger i att instanser som är positivt inställda till förslaget anser att en granskning av regler gällande exempelvis KBR, likvidation och borgenärsskyddet kan göras samtidigt som lagförändringen genomförs, medan de som är negativt inställda till förslaget anser att en granskning av reglerna bör genomföras innan lagförslaget träder i kraft.

Slutsatsen som kan dras utifrån studiens undersökning, gällande intressenternas inställningar, är att det är utmanande att generalisera den övergripande inställningen till lagförslaget som presenterades i promemorian Ds 2019:6. Detta främst beror på att majoriteten har en positiv grundinställning, medan de flesta kommentarer som framkommit är av negativ karaktär. Det kan dock konstateras att intressenterna i stort sett är positivt inställda till ökad tillgänglighet av associationsformen, vilket potentiellt kan främja företagsamhet, samt att lagförslaget ligger i linje med globala trender i denna fråga. Däremot är det en utbredd skepsis gällande reglerna i ABL, särskilt KBR, likvidation samt borgenärsskyddsregler. Till skillnad från vissa intressenter som anser att dessa regler kan granskas samtidigt som lagändringen genomförs, anser andra intressenter att en granskning bör genomföras innan sänkningen träder i kraft. Baserat på detta kan en annan *slutsats* dras att utmaningarna snarare handlar om aspekter som rör det kringliggande regelverket än om själva storleken på aktiekapitalet, vilket bidrar till osäkerhet och varierande inställningar gentemot lagförslaget.

Gällande granskning av intressenternas attityder och dess påverkan på lagändringen framträder en tydlig tendens att intressenterna upplever att deras synpunkter, förväntningar och behov inte tas i beaktande. Det går att dra *slutsatsen* att de flesta intressenter upplever att de antingen saknar helt eller har begränsade möjligheter att påverka lagförslaget. Flertal intressenter kritiserade själva utformningen av lagförslaget i promemorian Ds2019:6. Det påpekades bland annat att de förväntade fördelarna med lagförslaget överskattas, medan de potentiella konsekvenserna underskattas. Dessutom framhölls det från flera håll att det saknas detaljerade granskningar av effekterna från tidigare sänkningen av aktiekapitalet. Intressenterna menar att underlagen i det aktuella lagförslag baseras på antaganden snarare än på konkreta bevis, vilket gör dem bristfälliga och mindre tillförlitliga. Dessa invändningar kan ge uppfattningen av att lagförslaget har utformats för att skapa ett positivt intryck och främja starkare stöd från intressenterna. Detta bekräftar det faktum att regeringen kan ha utnyttjat sin maktposition för att påverka beslutet.

Oavsett om intressenterna uttrycker en negativ inställning eller framhäver kritik mot lagförslaget, anser de att deras påverkan är begränsad. Utifrån ett maktperspektiv kan det konstateras att det råder en maktrelation mellan intressenterna och regeringen, vilket beror på de delade uppfattningarna och synpunkterna om lagförslaget. Oberoende av intressenternas inställning till regeringens lagförslag, uppfattas regeringen som den som har det avgörande inflytandet. Detta beror på att det råder en maktrelation, där olika maktförmer etableras genom deras tillämpning och genomförande. Regeringens lagförslag om att sänka aktiekapitalet började gälla från och med den 1 januari 2020, vilket understryker att intressenterna, i stort sett, inte haft inflytande över beslutet, trots de påvisade negativa inställningarna och potentiella konsekvenserna.

Baserat på den ovanstående diskussionen dras *slutsatsen* att intressenternas inställning till lagförslaget i promemorian Ds2019:6 inte har haft någon större påverkan på regeringens beslut att sänka aktiekapitalet för privata aktiebolag från 50 000kr till 25 000 kr.

6.2 Studiens bidrag

Studien bidrar både teoretiskt och praktiskt. Teoretiskt ger den insikter om intressenters roll och påverkan på lagförslaget om sänkt aktiekapital för privata aktiebolag, samt lyfter fram deras betydelse i policyutformning och maktrelationer. Den stärker förståelsen av intressentteorin genom att visa hur olika aktörer agerar och samverkar vid förändringar i företagsregleringar.

Praktiskt tillför studien värdefull kunskap för företagare, beslutsfattare och andra intressenter, särskilt de som planerar att starta aktiebolag eller påverkas av dessa förändringar. Den belyser vikten av välfungerande relationer mellan företag och deras intressenter, samt riskerna med en sänkning av aktiekapitalet, inklusive potentiella negativa effekter för företag, intressenter och näringslivet i stort. Dessutom påpekas behovet av en noggrann utvärdering av tidigare lagändringar för att säkerställa välgrundade beslut i framtiden.

6.3 Förslag på fortsatt forskning

I takt med att studien har fortskridit, har det uppstått ett intresse för att utforska de verkliga konsekvenserna av både den aktuella och den tidigare sänkningen av aktiekapitalet. Det skulle kunna vara värdefullt att genomföra detaljerade granskningar av varje sänkning, exempelvis för att avgöra om de verkligen har främjat företagsamhet, vilket var ett centralt argument för dessa åtgärder. Det vore också intressant att jämföra om de två senaste sänkningarna av aktiekapitalet har gett likartade resultat eller om den ena har haft större inverkan än den andra på företagsamheten. Ett annat förslag för vidare forskning är att fortsätta utforska maktbegreppet djupare för att avgöra om intressenterna har haft inflytande på andra sätt än enbart genom remissvar. Det skulle vara värdefullt att analysera i vilken utsträckning olika intressenter har haft varierande inflytande över regeringens beslut om lagförslaget. Till exempel skulle en studie kunna utforska om det finns skillnader mellan olika intressenter som resulterar i att vissa har större inflytande än andra. En sådan analys skulle kunna bidra till en djupare förståelse av maktrelationer och belysa de maktskillnader som finns utifrån intressenternas perspektiv.

Litteraturlista

Almeida, H. V. & Wolfenzon, D. (2006) A Theory of Pyramidal Ownership and Family Business Groups. *Journal of Finance*. 61 (6), 2637–2680.

Andersson, J. (2020). *Kapitalskyddet i aktiebolag*. 7. uppl. Stockholm: Jure Förlag AB.

Andon, P., Baxter, J., & Chua, W. F. (2015). Accounting for Stakeholders and Making Accounting Useful. *Journal of Management Studies*, 52(7), 986–1002. <https://doi.org/10.1111/joms.12142>

Armour, J. (2000) Share Capital and Creditor Protection: Efficient Rules for a Modern Company Law. *Modern Law Review*. 63 (3), 355–378.

Aysun, U. (2010). Testing for Balance Sheet Effects in Emerging Markets: A Non-Crisis Setting. *International Finance*, 13(2), 223–256.

Bachrach, P. & Baratz, M. S. (1962). Two Faces of Power. *The American Political Science Review*, 56(4), ss. 947-952 DOI: 10.2307/1952796

Bachrach, P. & Baratz, M. S. (1963). Decisions and Nondecisions: An Analytical Framework. *The American Political Science Review*, 57(3), ss. 632-642. DOI: 10.2307/1952568

Berger, P. L. & Luckmann, T. (1998). *Kunskapssociologi: hur individen uppfattar och formar sin sociala verklighet*. (2. uppl.) Stockholm: Wahlström & Widstrand.

Bergström, C., & Samuelsson, P. (2012). *Aktiebolagets grundproblem*. (4 uppl.). Stockholm: Nordstedts Juridik AB.

Berisha, E. & Meszaros, J. (2019) Long-Term Rates, Capital Shares, and Income Inequality. *Open Economies Review*

Björklund, M. och Paulsson, U. (2003). *Seminarieboken: att skriva, presentera och opponera*. Lund: Studentlitteratur.

Bourne, L. & Walker, D. (2005). Visualising and mapping stakeholder influence. *Management Decision*, 43(5), ss. 649–660. DOI: 10.1108/00251740510597680

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

Bruzelius, L.H. och Skärvad, P. (2004). *Integrerad organisationslära*. Lund: Studentlitteratur.

Bryman, A. & Bell, E. (2019). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. 3. uppl., Stockholm: Liber

Campbell, D. & Abdul Rahman, M. R. (2010) A longitudinal examination of intellectual capital reporting in Marks & Spencer annual reports, 1978–2008. *The British Accounting Review*. 42 (1), 56–70. DOI: 10.1016/j.bar.2009.11.001

Clarkson, M. B. E. (1995). A Stakeholder Framework for Analyzing and Evaluating Corporate Social Performance. *The Academy of Management Review*, 20(1), 92–117. <https://doi.org/10.2307/258888>

Dahl, R. A. (1957). The Concept of Power. *Behavioral Science*, 2(3), ss. 201-215. DOI: 10.1002/bs.3830020303

Deegan, C. och Unerman, J. (2011). *Financial Accounting Theory*, second european edition. 2.uppl., Berkshire: McGraw-Hill Higher Education

Donaldson, T., & Preston, L. E. (1995). The Stakeholder Theory of the Corporation: Concepts, Evidence, and Implications. *The Academy of Management Review*, 20(1), 65–91. <https://doi.org/10.5465/amr.1995.9503271992>

Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, 62(1), 107–115. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x>

Eriksson, L.T. & Wiedersheim-Paul, F. (2011). *Att utreda forska och rapportera*. 9. uppl., Malmö: Liber.

Eriksson-Zetterqvist, Ulla (2009). *Institutionell teori - idéer, moden, förändring*. Liber AB.

Easterbrook, F. H., & Fischel, D. R. (1985). Limited Liability and the Corporation. *The University of Chicago Law Review*, 52(1), 89–117. <https://doi.org/10.2307/1599572>

Ewang, Fritz N., An Analysis and Critique of the European Union's Minimum Capitalization Requirement. *SSRN Electronic Journal*, 2007. DOI: 10.2139/ssrn.1015708

Ewang, Fritz N., Regulating Share Capital Transactions and Creditor Protection: A Multi Multi-Faceted Model. *Australian Journal of Corporate Law*, 21(2), 2007.

Fassin, Y. (2009) The Stakeholder Model Refined. *Journal of Business Ethics*. 84 (1), ss. 113–135. DOI: 10.1007/s10551-008-9677-4

Fassin, Y. (2009) The Stakeholder Model Refined. *Journal of Business Ethics*. 84 (1), ss. 113–135. DOI: 10.1007/s10551-008-9677-4

Fejes, A. & Thornberg, R. (2009). *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber.

Fejes, A. och Thornberg, R. (2014). *Handbok i kvalitativ analys*. 2.uppl., Stockholm: Liber.

Ferran, E. (2019) Revisiting Legal Capital. *European business organization law review*. 20 (3), 521–545. DOI: 10.1007/s40804-019-00161-z

Freeman, R. E. & Reed, D. L. (1983) Stockholders and Stakeholders: A New Perspective on Corporate Governance. *California management review*. [Online] 25 (3), 88–106.

Freeman, R. E., Harrison, J. S., Wicks, A. C., Parmar, B. L. & de Colle, S. (2010) *Stakeholder Theory: The State of the Art*. Cambridge: Cambridge University Press (Freeman, R. E. et al.

(2010) *Stakeholder Theory: The State of the Art*. [Online]. Cambridge: Cambridge University Press.)

Freeman, R.E. (2010). *Strategic management: a stakeholder approach*. Cambridge: Cambridge University Press.

Friedman, A.L. och Miles, S. (2002). Developing Stakeholder Theory. *Journal of management studies*, 39 (1), ss. 1-21. DOI: 10.1111/1467-6486.00280

Frooman, J. (1999). Stakeholder influence strategies. *Academy of Management. The Academy of Management Review*, 24(2), ss. 191–205. DOI: 10.2307/259074

Graham Hall (1992) Reasons for Insolvency Amongst Small Firms: A Review and Fresh Evidence. *Small business economics*. 4 (3), 237–250. DOI: 10.1007/BF00389478

Jacobsen, DI & Hellström, C 2002, *Vad, hur och varför: Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. översatt av Gunnar Sandin, Studentlitteratur AB, Lund.

John Armour, Legal Capital: An Outdated Concept, *The Law and Economics of Creditor Protection*, (2008), 3 – 25.

Justitiedepartementet (1994). Ändringar i aktiebolagslagen (1975:1385) m.m. (Regeringens proposition 1993/94:196). Stockholm: Regeringskansliet.

Justitiedepartementet (2001). Likvidation av aktiebolag m.m (Regeringens proposition 2000/01:150). Stockholm: Regeringskansliet.

Justitiedepartementet (2009). En sänkning av kapitalkravet för privata aktiebolag (Regeringens proposition 2009/10:61). Stockholm: Regeringskansliet.

Justitiedepartementet (2019). Lägre kapitalkrav för privata aktiebolag (Regeringens proposition 2019/20:21). Stockholm: Regeringskansliet.

Karlsson-Tuula, M. (2018). Lagstiftning när den är som sämst-reglerna om borgenärsskydd måste ändras. *Dagens Juridik*, 13 mars. ["Lagstiftning när den är som sämst - reglerna om borgenärsskydd måste ändras" - Dagens Juridik](#)

Kaymak, T., & Bektas, E. (2017). Corporate Social Responsibility and Governance: Information Disclosure in Multinational Corporations. *Corporate Social-Responsibility and Environmental Management*, 24(6), 555–569. <https://doi.org/10.1002/csr.1428>

Lindskog, S. (2015). Kapitalbrist i aktiebolag: kommentarer till kap.25: 13 – 20 ABL. 2. Uppl. Stockholm. Nordstedts Juridik AB.

Lukes, S. (2005) *Power: a radical view*. 2. expanded ed. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Lunden, B., Bokelund,S.U. (2020). *Aktiebolag: skatt, ekonomi och juridik*. 25.uppl. Björn Lunden AB.

Mitchell, R. K., Agle, B. R. and Wood, D. J. (1997). Toward a Theory of Stakeholder Identification and Salience: Defining the Principle of Who and What Really Counts. *The Academy of Management Review*, 22(4), ss. 853–886. DOI: 10.2307/259247

Mülbart, P. O., & Birke, M. (2002). Legal Capital – Is There a Case against the European Legal Capital Rules? *European Business Organization Law Review*, 3(4), 695–732. <https://doi.org/10.1017/S1566752900001129>

Olsson, H. & Sörensen, S. (2011). *Forskningsprocessen: kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. 3. uppl. Stockholm: Liber.

Oppenheimer, B., Blomberg, G., Bruhn, D. & Reiner, J. (2007). *Företag i kris: Vad en styrelseledamot, aktieägare, advokat och revisor bör tänka på*. 4. uppl. Stockholm: Jure Förlag AB.

Parent, M. M., & Deephouse, D. L. (2007). A Case Study of Stakeholder Identification and Prioritization by Managers. *Journal of Business Ethics*, 75(1), 1–23. <https://doi.org/10.1007/s10551-007-9533-y>

Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2019). *Research Methods for Business Students*. Pearson Education

SOU 2008:49 – Aktiekapital i privata aktiebolag

Strand, R. (2015). Scandinavian Stakeholder Thinking: Seminal Offerings from the Late Juha Näsi. *Journal of Business Ethics*, 127(1), 89–107. <https://doi.org/10.1007/s10551-013-1793-0>

Svensson, J. (2010) Betalningsansvar vid drivande av rörelse - ansvarsgenombrott? Juridisk Publikation, ISSN 2000-2920, nr 2, s. 235-269

Tillväxtanalys (2020) - *Svenskt företagande: Statistik om företag och ägande*. Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser. <https://www.tillvaxtanalys.se/publikationer/statistik/statistikserien/2021-06-16-nystartade-foretag-i-sverige-2020.html>

Verheul, I., Thurik, R. (2001) Start-Up Capital: "Does Gender Matter?". *Small Business Economics* 16, 329–346 DOI: 10.1023/A:1011178629240

Yin, R. K. & Retzlaff, J. (2013) *Kvalitativ forskning från start till mål*. Lund: Studentlitteratur.

Bilagor

Bilaga 1: Lista över remissinstanser inklusive deras remissvar

1. Almega [almega.pdf \(regeringen.se\)](#)
2. Almi Företagspartner AB [Brevmall \(regeringen.se\)](#)
3. Bokföringsnämnden [bokforingsnamnden-1.pdf \(regeringen.se\)](#)
4. Bolagsverket [bolagsverket.pdf \(regeringen.se\)](#)
5. Brottsförebyggande rådet (Brå) [Remissyttrande..docx \(regeringen.se\)](#)
6. Business Sweden – avstod från svar
7. Ekobrottsmyndigheten [Brev \(regeringen.se\)](#)
8. FAR [Stockholm 17 mars \(regeringen.se\)](#)
9. Fastighetsägarna [fastighetsagarna-sverige.pdf \(regeringen.se\)](#)
10. Finansbolagens förening [Microsoft Word - Remiss Finansbolagens Förening - Lägre kapitalkrav för privata aktiebolag \(003\)\[1\].docx \(regeringen.se\)](#)
11. Finansinspektionen [finansinspektionen.pdf \(regeringen.se\)](#)
12. Fondbolagens förening [fondbolagens-forening.pdf \(regeringen.se\)](#)
13. Fria Företagare [remissvar Lägre kapitalkrav för privata aktiebolag version 2 \(regeringen.se\)](#)
14. Företagarna [foretagarna.pdf \(regeringen.se\)](#)
15. Förvaltningsrätten i Härnösand [forvaltningsratten-i-harnosand.pdf \(regeringen.se\)](#)
16. Handelshögskolan i Stockholm [handelshogskolan-i-stockholm.pdf \(regeringen.se\)](#)
17. Institutet för näringslivsforskning – avstod från svar
18. Kammarrätten i Sundsvall [Yttrande Remissyttrande över promemorian Lägre kapital för privata aktiebolag Ds 20196 20190725 \(regeringen.se\)](#)
19. Kommerskollegium [kommerskollegium.pdf \(regeringen.se\)](#)
20. Konkurrensverket [konkurrensverket.pdf \(regeringen.se\)](#)
21. Kronofogdemyndigheten [Mall på remissvar från Cilla \(regeringen.se\)](#)
22. Lantbrukarnas riksförbund [lrf.pdf \(regeringen.se\)](#)
23. LO [lo.pdf \(regeringen.se\)](#)
24. Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser [myndigheten-for-tillvaxtpolitiska-utvarderingar-o-analyser-tillvaxtanalys-2.pdf \(regeringen.se\)](#)
25. Näringslivets Regelnämnd [Klicka här för namn och adress \(regeringen.se\)](#)
26. Polismyndigheten [polismyndighetern.pdf \(regeringen.se\)](#)
27. Regelrådet [regelradet.pdf \(regeringen.se\)](#)
28. Rekonstruktör- & konkursförvaltarkollegiet i Sverige (REKON) [rekon.pdf \(regeringen.se\)](#)
29. Revisorsinspektionen [KM_C554e-20190625104454 \(regeringen.se\)](#)
30. SACO [saco.pdf \(regeringen.se\)](#)
31. Skatteverket [skatteverket.pdf \(regeringen.se\)](#)
32. Småföretagarnas Riksförbund [smaforetagarnas-riksforbund.pdf \(regeringen.se\)](#)
33. Sparbankernas Riksförbund [sparbankernas-riksforbund.pdf \(regeringen.se\)](#)
34. Srf konsulterna [Srf konsulterna Wordmall med adress \(regeringen.se\)](#)
35. Stockholms universitet (juridiska fakulteten) [KM_C658-20190718103651 \(regeringen.se\)](#)
36. Svea hovrätt [Beslut 20190604 \(regeringen.se\)](#)
37. Svenska Bankföreningen [svenska-bankforeningen.pdf \(regeringen.se\)](#)
38. Svenska Fondhandlareföreningen – avstod från svar
39. Svenska Kreditföreningen – avstod från svar
40. Svensk Försäkring [svensk-forsakring.pdf \(regeringen.se\)](#)

41. Svensk Handel [svensk-handel.pdf \(regeringen.se\)](#)
42. Svensk Inkasso – avstod från svar
43. Svenskt Näringsliv [svenskt-naringsliv.pdf \(regeringen.se\)](#)
44. Sveriges advokatsamfund [Kopia av skrivelse \(arvodesärende\) \(regeringen.se\)](#)
45. Sveriges Handelskamrar – avstod från svar
46. Sveriges Kommuner och Landsting [skl.pdf \(regeringen.se\)](#)
47. TCO [Yttrande sve \(regeringen.se\)](#)
48. Teknikföretagen – avstod från svar
49. Tillväxtverket [tillvaxtverket.pdf \(regeringen.se\)](#)
50. Uppsala universitet (juridiska fakulteten) [uppsala-universitet-juridiska-fakulteten.pdf \(regeringen.se\)](#)
51. Åklagarmyndigheten [Mall yttrande \(regeringen.se\)](#)
52. Unionen [190527 Remissvar Minskat kapitalkrav för aktiebolag efter PG \(regeringen.se\)](#)
53. SCB [scb.pdf \(regeringen.se\)](#)
54. Sveriges Ingenjörer [KM_C284e-20190619085817 \(regeringen.se\)](#)

Bilaga 2: Gruppering av insatser i olika intressentgrupper

	Statliga Myndigheter	Högskolor & Universitet	Fackförbund	Bransch-organisationer	Arbetsgivar-organisationer	Ideella föreningar
1	Bokföringsnämnden	Handelshögskolan i Stockholm	Landsorganisationen i Sverige (LO)	FAR	Almega	Näringslivets Regel-nämnd (NNR)
2	Bolagsverket	Stockholms universitet	Sveriges ingenjörer	Fastighetsägarna	Almi företags-partner AB	Rekonstruktör - & konkursförvaltarkollegiet i Sverige (RE-KON)
3	Brottsförebygganderådet	Uppsalas uni-versitet	Tjänstemännens Centralorganisat-ion (TCO)	Finansbolagens förening	Fria företagare	Sveriges akademikers centralorganisation (SACO)
4	Ekobrottsmyndigheten		Unionen	Fondbolagens förening	Företagarna	Svenskt näringsliv
5	Finansinspektionen			Lantbrukarnas riksförbund (LRF)	Småföretagarnas Riksförbund	
6	Förvaltningsrätten Härnösand			Sparbankernas Riksförbund	Svensk handel	
7	Kammarrätten Sundsvall			Srf Konsulterna		
8	Kommerskollegium			Svenska Bankföreningen		
9	Konkurrensverket			Svensk försäkring		
10	Kronofogdemyndigheten			Sveriges Advokatsamfund		
11	Myndighet för tillväxtpolitiska utvärderingar o analyser			Sveriges kommuner och landsting		
12	Polismyndigheten					
13	Regelrådet					
14	Revisorinspektionen					
15	Skatteverket					
16	Statistiska centralbyrån					
17	Svea hovrätt					
18	Tillväxtverket					
19	Åklagarmyndigheten					

HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se